

Az online platformok politikai elkötelezettségének vizsgálata

Készítette:

Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság

Lezárva: 2024. május 31.

Minden jog fenntartva.

Tartalomjegyzék

Összefoglaló	4
1. Kontextus.....	7
2. Az online platformok vezetőinek közéleti-politikai vonatkozású megnyilvánulásai.....	8
2.1. Meta (Facebook)	8
2.2. Alphabet (Google, YouTube).....	11
2.3. Twitter / X.....	15
3. A politikai elkötelezettség kérdése az online platformok működésében	18
3.1. Meta (Facebook)	18
3.2. Alphabet (Google, YouTube).....	22
3.3. Twitter / X.....	24
4. Következtetések	27

- Elemzésünkben a Meta, az Alphabet és a Twitter/X vezérigazgatóinak közéleti-politikai vonatkozású nyilatkozatait vizsgáltuk meg, valamint áttekintettük platformjaik működési gyakorlatát a politikai elkötelezettség kérdése szempontjából. A Meta esetében Mark Zuckerberg, az Alphabet kapcsán a cégcsoport és a Google vezérigazgatói szerepét betöltő Sundar Pichai, valamint a YouTube korábbi és jelenlegi vezérigazgatói, Susan Wojcicki és Neil Mohan, a korábban Twitterként ismert, jelenleg X néven működő platform esetében pedig az előző vezérigazgató, Jack Dorsey és a vállalatot jelenleg tulajdonló – rövid ideig vezérigazgatóként is vezető – Elon Musk megnyilvánulásait tekintettük át. A vezérigazgatók álláspontjai mellett az elemzésben megjelennek a három techcég valamelyikénél egyéb vezetői pozíciót betöltő személyek azon állásfoglalásai is, amelyek az elemzés vagy annak kontextusa szempontjából relevanciával bírnak.
- **Az online platformok tevékenységüket alapvetően semleges, közvetítői szerepként interpretálják, az elmúlt évtizedben ugyanakkor nyilvánvalóvá vált, hogy médiaszerkesztőként is tekinthetünk rájuk.** Ezt a szerepet egyfelől algoritmikus üzleti működésüket követve töltik be, másfelől kénytelenek voltak választ adni a tartalmak moderálásával kapcsolatos különböző – társadalmi, politikai és hirdetői – elvárásokra. Különösen érzékenyvé vált olyan online jelenségek kezelése, mint az álhírek terjedése, a félretájékoztatás és a gyűlöletbeszéd. **A platformok vezetői** egyre gyakrabban vettek részt tartalommoderálási kérdésekkel és pártatlansággal kiemelten foglalkozó meghallgatásokon, és **nyilatkozataikban is elismerték, hogy vállalataiknak tevékenyebben részt kell vállalniuk a közélet alakításában.**
- **A Facebookot alapító és azóta is vezető Mark Zuckerberg többször is hangsúlyozta a vállalat globális ambícióit:** 2017-es nyílt levelében arról írt, hogy **platformja globális közösség építésére törekszik.** Andrew Bosworth, a cég egykori alelnöke egyenesen úgy fogalmazott, hogy bármit, ami lehetővé teszi számukra a lehető legtöbb ember összekapcsolását, azt eredendően jónak kell tekinteni. Zuckerberg rendszeresen **kiemeli a szólásszabadság melletti elköteleződését, bár elismeri, hogy a Szilícium-völgy – amelynek a Meta is részét képezi – markáns politikai irányultsággal rendelkezik.** A Meta vezérigazgatója saját bevallása szerint **igyekszik fellépni a szervezeten belüli elfogultsággal szemben.**
- A 2021-ben nyilvánosságra hozott Facebook-fájlokból kiderül, hogy **a Meta 2016-tól fokozott erőfeszítéseket tett a felületein terjedő félretájékoztatással szemben.** Többek között olyan eszközöket vezettek be, amelyek a tartalmakat rendkívül sűrűn posztoló és/vagy megosztó fiókok, illetve a felhasználók által olvasás nélkül nagyobb valószínűséggel megosztott posztok elérését korlátozták. A cég később arra jutott, hogy az alkalmazott eszközök hatékonyak bizonyultak, a felhasználók hírfogyasztása mérsékeltebb irányba tolódott, **a programok pedig elsősorban a „nagyon konzervatív” híroldalak elérését érintették hátrányosan.** A kiszivárgott dokumentumokból az is kiderül, hogy **egyes konzervatív oldalak számára lehetővé tették a tényellenőrzési szabályok megkerülését, ezzel kompenzálva a részrehajló működésről kialakuló képet.** A szólásszabadság és az üzleti érdekek képviselőjének összeegyeztethetősége szempontjából tanulságos, hogy a Facebook-fájlok szerint Zuckerberg személyesen is beleegyezett abba, hogy szigorúbban moderálják a platformjukon található, „államellenesnek” minősülő tartalmakat Vietnámban, amely a Facebook egyik legjövődomezőbb ázsiai piaca. Zuckerberg a tényellenőrzést illetően elmondta, hogy azt független, szakmai szereplőkre bízzák, a Sky News tavalyi beszámolója szerint ugyanakkor Ausztráliában az általuk fizetett tényellenőrző szervezet tevékenységének elfogultságával kapcsolatban komoly kritikák merültek fel.

- **A Google-t és annak anyavállalatát, az Alphabetet is vezető Sundar Pichai következetesen tartózkodik személyes nézeteinek megfogalmazásától, jelezve, hogy bármilyen részrehajlás ellentétes lenne üzleti érdekeikkel. Mindazonáltal a vállalat esetleges politikai elfogultságát kommentálva megemlítette, hogy a székhelyük szerinti Észak-Kaliforniában azonosítható egyfajta „elhajlás”. A világnézeti szempontból érzékeny kérdésekben történő állásfoglalás elkerülése tekintetében kivételt jelentett a Google-memo ügye, amikor kirúgták a vállalat egyik alkalmazottját, aki a belső fórumokon a nők és férfiak közötti biológiai különbségekről fejtette ki véleményét.**
- **Az objektivitás a Google által tulajdonolt YouTube esetében is visszatérő kérdés. A platform korábbi vezetője, Susan Wojcicki az Atlantic Council egy 2021-es eseményén – ahol egyébiránt megerősítette, hogy 2016 választóvonal volt a platformok felelősségének kérdésében – igyekezett megmagyarázni Donald Trump csatornája felfüggesztésének körülményeit.** Wojcicki rutinszerű eljárásként keretezte a történeteket, az általa elmondottak alapján viszont jelentősen eltérhettek a szabályzat előírásaitól. **Neal Mohan, a YouTube jelenlegi vezérigazgatója még termékfejlesztésért felelős vezetőként állást foglalt amellet, hogy adott esetben a közösségi irányelvekkel nem ellentétes politikai megnyilatkozások is korlátozhatók.** Ezzel kapcsolatban az általa káros félretájékoztatásnak nevezett megnyilvánulásokat hozta fel példaként, amelyek meglátása szerint olykor nehezen választhatók el a politikai beszédektől.
- **A Google szolgáltatásainak elfogultságát vizsgáló különböző kutatások vegyes képet mutatnak. A vállalat saját közléséből az derül ki, hogy keresőmotorja elsősorban minőségi jellemzők és relevancia alapján rangsorolja a forrásokat, ugyanakkor számos vizsgálat aránytalanságokat tárt fel. Egyes kutatások ezeket objektív okokkal magyarázhatónak vélték, más elemzések viszont ezt nem vizsgálták, vagy nem tártak fel figyelembe vehető tárgyilagos szempontokat.** Utóbbiak többek között a keresőmotor kiemelt hírforrásainak világnézeti megoszlását, a YouTube ajánló algoritmusának, valamint a Gmail levelezőszolgáltatás spam szűrőjének esetleges részrehajlását értékelték.
- **A Twitter egyik alapítója és korábbi vezérigazgatója, Jack Dorsey a platform elfogultságát felvető eseményeket működési hibaként aposztrofálta és a vállalat üzleti érdekeinek fontosságát emelte ki.** Elismerte azonban, hogy a Twitter munkavállalóinak jelentős része inkább baloldali elfogultságú, hangsúlyozva, hogy ez nem hat ki szabályaikra és azok alkalmazására. A cég munkatársai részéről kirívó nyilatkozatokra is találunk példát: Yoel Roth – aki 2014 óta dolgozott a Twitternek, 2018 és 2022 között pedig integritásáért felelős vezető volt – 2017-ben Goebbelshez hasonlította Trump egyik vezető tanácsadóját. Dorsey Joe Rogan podcastkészítővel beszélgetve megállapította, hogy a Twitternek a „monokulturális gondolkodás” kihívásával kell szembenéznie. **2018-ban egy kongresszusi meghallgatáson a Twitter korábbi vezérigazgatója elmondta „az utóbbi időben sikertelenek voltunk a szándékolt pártatlanságunkban”.**
- **A Twittert 2022-ben megvásárló Elon Musk Dorsey-hoz képest nyíltabban vállalta politikai nézeteit.** Az üzletember például a woke ideológiát többször is vírusként és civilizációs fenyegetésként aposztrofálta, illetve több alkalommal is kijelentette, hogy nem fog Joe Bidenre szavazni. Az általa megvásárolt techcég korábbi működését baloldali elfogultsággal jellemezte, saját színrelépésére pedig a szólásszabadság érdekében történő szerepvállalásként hivatkozott.
- **A Twitter politikai elkötelezettségének kérdése rendszeresen viták tárgyát képezte. Mindez jól nyomon követhető volt az úgynevezett Twitter-fájlok alapján, amelyek a platform korábbi működését érintő szenzitív témákat taglalnak.** Ezekből derült ki például, hogy a cégen belül létezett egy nem hivatalos rendszer, amelyen keresztül bal- és jobboldali politikai szereplők is kérhették egyes

tweetek eltávolítását, azonban a dokumentumokat bemutató újságíró szerint ennek működése nem volt részrehajlástól mentes. A kiszivárgott dokumentum alapján tudható az is, hogy számos eszközt bevetettek annak érdekében, hogy a New York Post Hunter Bidenről szóló cikkének elérését feltört adatok terjesztése miatt minimalizálják; miközben a The New York Times Donald Trump adóvisszatérítéseit firtató cikkének elérhetőségét arra hivatkozva nem korlátozták, hogy az feltört anyagokról való tudósítás volt, nem pedig azok terjesztése. **A Twitter-fájlok a Donald Trump fiókját érintő végleges felfüggesztés körülményeiről is súlyos megállapításokat tartalmaztak. A feljegyzések tanúsága szerint a Twitter tudatában volt annak, hogy a republikánus politikus utóbb felfüggesztést eredményező bejegyzése nem ütközött az erre vonatkozó szabályzatba, mégis határozott céljuk volt, hogy indokot találjanak a fellépésre.**

- **Az online platformok pártatlanságának fontos aspektusa az állami, kormányzati szervekkel történő együttműködés alkotmányos megítélése. A kérdéskört az elmúlt időszakban kiemelt figyelem övezi az Egyesült Államokban, ahol 2023 márciusában Missouri és Louisiana államügyészei öt magánszeméllyel közösen keresetet nyújtottak be a Biden adminisztrációval szemben, mivel álláspontjuk szerint az szisztematikusan megsértette a szólásszabadságot védő Első Alkotmánykiegészítést. Az indítványozók szerint a szövetségi kormányzat nyomást gyakorolt különböző közösségimédia-platformokra a koronavírus-járvánnyal, a 2020-as elnökválasztással és egyéb megosztó témákkal kapcsolatos, általa álhírnak tekintett tartalmak eltávolítása érdekében. Az ügy a Legfelsőbb Bíróság elé került, amely várhatóan 2024 folyamán hozhat döntést arról, hogy indokoltnak tartja-e a kormányzat és a közösségimédia-platformok közötti kapcsolattartás korlátozását.**

1. Kontextus

- Köztudomású tény, hogy napjainkra az online tér vált a demokratikus közbeszéd központi színterévé, ami alapjaiban változtatja meg a nyilvános kommunikáció jellegét, minőségét és annak célközönségre gyakorolt hatásait. A nagyszámú felhasználóval rendelkező **közösségi platformok** ugyanis **algoritmikus működésükkel és tartalommoderálási gyakorlatukkal jelentős mértékben képesek befolyásolni a közéleti események alakulását, ezzel nemritkán politikai jellegű vitákat, konfliktusokat generálva.**
- Mindez **időszerűvé teszi a legnépszerűbb online platformokat működtető nagy techcégek** – a Meta, az Alphabet és a Twitter/X – **felsővezetőitől származó közéleti-politikai vonatkozású megnyilvánulások feltárását és összegzését, valamint annak vizsgálatát, hogy a politikai elkötelezettség miként jelenik meg a platformok működésében.** Jelen elemzés erre vállalkozik.
- **Az online platformok jellemzően a vélemények sokaságának teret adó semleges közvetítő fórumokként hivatkoznak önmagukra.** Az utóbbi évek fejleményei azonban világossá tették, hogy az egyszerű tartalomközvetítésen túlmutató tevékenységet is ellátnak. Algoritmikus üzleti működésükkel, valamint tartalommoderálói tevékenységükkel a **médiaszerkesztői szerepet is betöltönek, amivel jelentős hatást gyakorolnak a közbeszédre, a közéleti-politikai folyamatok alakulására.**
- A **2010-es évek közepén** – ezen belül is a Donald Trump elnökválasztási sikerét hozó 2016-os évben – **különös hangsúly helyeződött az álhírterjedés, a félretájékoztatás és a gyűlöletbeszéd kezelésére.** Egyes kritikus hangok szerint a republikánus politikus megválasztásában jelentős szerepe volt a közösségi médianak, amely lehetővé tette az álhírek, az összeesküvés-elméletek és az ezeket terjesztő felhasználók gyors elterjedését és „mainstreamben” való megjelenését. A Vox nevű lap szerint mindez megalapozta *„a tekintélyelvűség felemelkedését, amely Trumpot hivatalba juttatta.”*¹ Nick Clegg, korábbi brit miniszterelnök-helyettes, aki jelenleg a Meta globális ügyekért felelős elnöke, 2020-ban úgy fogalmazott: *„Azzal vádolták a Facebookot, hogy elaludt a volánnál.”*²
- **2016-ot követően a közösségimédia-vállalatok vezetőinek nyilatkozatai is rávilágítottak arra, hogy a platformok aktívabb szerepet vállalnak a politikai és közéleti kérdések alakításában.** Mark Zuckerberg például Facebook-bejegyzésben így vallott erről: *„szinte minden időmet a választásokkal, a közbeszédrel, adatvédelemmel és a jóléttel (well-being) kapcsolatos kérdésekre fordítottam. A Facebook ma már más vállalat, mint néhány éve, mivel sokkal nagyobb hangsúlyt fektet ezekre a kérdésekre.”*³ Ebbe a **tendenciába illeszkedik az is, hogy a jelentős platformok vezetői egyre gyakrabban vettek részt kongresszusi meghallgatásokon,** amelyeknek kiemelt témája volt az esetleges politikai elfogultság kérdése, valamint a felületek tartalommoderálási gyakorlata. Ilyen alkalmakon tettek fel kérdéseket többek között az Alphabet, a Twitter és a Facebook vezérigazgatóinak.
- Ahogyan az a Facebook 2021-ben nyilvánosságra került belső kommunikációjából is kiderült, **a platformok ellentmondásos helyzetben találták magukat.** A cég feljegyzései szerint **ugyanis a káros, erőszakos vagy álhírként kezelt bejegyzések nagyobb felhasználói bevonódást (user engagement) eredményeznek, ugyanakkor az ilyen típusú tartalmak sérthetik is üzleti érdekeiket a vállalat általános megítélésének erodálásával,** ami a hirdetők távolmaradásához vezethet. 2018-ban az egyik legjelentősebb online hirdetőnek számító Unilever – amely a megelőző évben 2,4 milliárd dollárt költött

¹ Aja Romano: The year social media changed everything. Vox. 2016. 12. 31. [\[LINK\]](#)

² Deepa Seetharm, Emily Glazer: How Mark Zuckerberg Learned Politics. The Wall Street Journal. 2020. 10. 16. [\[LINK\]](#)

³ Mark Zuckerberg 2019. január 8-i Facebook bejegyzése. [\[LINK\]](#)

ilyen reklámokra – azt helyezte kilátásba a vezető platformok számára, hogy beszünteti megrendeléseit, amennyiben az oldalak nem szorítják vissza drasztikusan a káros tartalmakat.⁴

- **A tartalommoderálás mögött meghúzódó gazdasági motivációt igazolja a technológiai vállalatokat több perben képviselő NetChoice érvelése is.** Paul Clement, a cég ügyvédje a Legfelsőbb Bíróság Florida és Texas cenzúraellenes törvényeinek alkotmányosságát vizsgáló eljárásában úgy fogalmazott: *„Ha azonban a szerkesztők vagy a felszólalók nézőpont szerinti megkülönböztetést alkalmaznak, az az Első Alkotmánykiegészítés szerinti joguk. Ez a honlapok működéséhez is elengedhetetlenül fontos, mert, ha nézőpontsemlegesnek kell lenniük, akkor ez azt jelenti, hogy ha vannak olyan anyagok, amelyek az öngyilkosság megelőzésével foglalkoznak, akkor olyan anyagoknak is meg kell jelennie, amelyek az öngyilkosság népszerűsítését támogatják. [...] És ez a képlet nagyon népszerűtlenné teszi ezeket a webhelyeket mind a felhasználók, mind a hirdetők körében. Ez tehát abszolút létfontosságú.”*⁵
- **Az online platformoknak széles eszköztár áll rendelkezésére a tartalom moderálására:** ezek között a legnyilvánvalóbb az egyes **felhasználók eltávolítása**, illetve **végleges felfüggesztése**, ahogy arra Donald Trump esetében is sor került.⁶ Emellett bevett gyakorlat az úgynevezett **árnyéktiltás** (*shadow banning*) és az egyes **tartalmak „elsüllyesztése”** (*deranking* vagy *demoting*), amely módszerekkel az egyes felhasználók és bejegyzések láthatóságát csökkenti a platform.⁷

2. Az online platformok vezetőinek közéleti-politikai vonatkozású megnyilvánulásai

2.1. Meta (Facebook)

- **A Facebookot Mark Zuckerberg 2004-ben alapította egyetemi hallgatótársaival. A cég 2021 októberétől Meta Platforms néven folytatja tevékenységét,** összefogva a Facebook, a Messenger, az Instagram, a Threads és a WhatsApp alkalmazások működését. A vezérigazgatói feladatokat – a Facebook, majd a Meta esetében is – a kezdetektől Mark Zuckerberg látja el.
- **Zuckerberg a Facebook küldetéséről alkotott elképzeléseit egy „The Mark Manifesto” néven is emlegetett 2017-es nyílt levelében foglalta össze.** Ebben többek között a vállalat globális ambícióiról ír: *„A Facebook célja, hogy közelebb hozzon minket egymáshoz és globális közösséget építsen.”*⁸
 - Még erőteljesebben fogalmazott ezzel kapcsolatban Andrew Bosworth, a Facebook akkori alelnöke és jelenlegi technológiai igazgatója 2016-os – két évvel később kiszivárgott – belső feljegyzésében: *„Tehát egyre több embert kapcsolunk össze. Ez rossz is lehet, ha negatívvá teszik. Lehet, hogy ez egy életbe kerül, ha zaklatóknak tesz ki valakit. Talán valaki meghal egy, az eszközeinkkel koordinált terrortámadásban. [...] A csúnya igazság az, hogy olyan mélyen hiszünk az emberek összekapcsolásában, hogy bármi, ami lehetővé teszi számunkra, hogy több ember között teremtsünk gyakrabban kapcsolatot, az de facto jó.”*⁹ A fenti idézetet Mark Zuckerberg 2018-as szenátusi meghallgatásán is szóba hozták. A vezérigazgató akkor elhatárolódott a konkrét kijelentésektől,

⁴ Hamza Shaban: One of the world’s largest advertisers threatens to pull its ads from Facebook and Google over toxic content. The Washington Post. 2018. 02. 12. [\[LINK\]](#)

⁵ Supreme Court of United States: Netchoice LLC et al, v. Ken Paxton, Attorney General of Texas. 2024. 02. 26. [\[LINK\]](#) 5. o.

⁶ X Blog: Permanent suspension of @realDonaldTrump. 2021. 01. 08. [\[LINK\]](#)

⁷ Natasha Uzcátegui-Liggett, Tomas Apodaca: Demoted, Deleted, and Denied: There’s More Than Just Shadowbanning on Instagram. The Markup. 2024. 02. 25. [\[LINK\]](#)

⁸ Kurt Wagner, Kara Swisher: Read Mark Zuckerberg’s full 6,000-word letter on Facebook’s global ambitions. Vox. 2017. 02. 16. [\[LINK\]](#)

⁹ Ryan Mac, Charlie Warzel, Alex Kantrowitz: Growth At Any Cost: Top Facebook Executive Defended Data Collection In 2016 Memo - And Warned That Facebook Could Get People Killed. BuzzFeed News. 2018. 03. 29. [\[LINK\]](#)

hozzátéve, hogy „*igyekszünk úgy vezetni a vállalatunkat, hogy az emberek szervezetten belül is kifejthessenek különböző véleményeket*”.¹⁰ Utóbb Bosworth is visszakozott, és hangsúlyozta, hogy feljegyzését pusztán vitaindítónak szánta.¹¹

- **Zuckerberg globális közösséggel kapcsolatos gondolatai a bevándorlás kérdéséről tett kijelentésében is visszatükröződnek.** A The Atlantic című lapnak adott 2013-as interjúban úgy fogalmazott: „*A bevándorlás egy igazán fontos kérdés, hiszen a produktivitás növelése érdekében a legjobb embereket szeretnéd az országba hozni [...] azt hiszem, nehéz a demokratákhöz vagy a republikánusokhoz sorolni. Én a tudásalapú gazdaság híve vagyok.*”¹²
- Az általa vezetett platformok politikai és társadalmi szerepe kapcsán **Zuckerberg visszatérően a szólásszabadság mellett foglalt állást.** A Fox News műsorvezetőjének, Dana Perinonak 2019 októberében adott interjúban a **tartalommoderálásra kitérve elmondta:** „*az én meggyőződésem az, hogy egy demokráciában nem szeretnénk, hogy magáncégek cenzúrázzák a hírekben a politikusokat. Alapvetően úgy gondolom, hogy alapelveként az embereknek kell eldönteni, hogy mi hiteles, miben akarnak hinni, és kire akarnak szavazni.*”
 - **Bár szerinte a Facebooknak felelőssége van a platformjaira feltöltött káros tartalmakkal kapcsolatban, ez nem áll ellentétben a véleménynyilvánítás szabadságának védelmével:** „*Az internetes platformok és különösen a Facebook felelőssége gondoskodni arról, hogy foglalkozzunk ezekkel az ártalmakkal, és biztosítani, hogy kezelni tudjuk ezeket a kockázatokat. Úgy érzem, megtehetjük ezt úgy, hogy továbbra is védjük a véleménynyilvánítás szabadságát.*”¹³
 - **A Georgetown Egyetemen 2019-ben tartott beszédében Zuckerberg a „haladás” és a szólásszabadság kapcsolatáról beszélt:** „*Továbbra is kiállhatunk a szabad véleménynyilvánítás mellett, megértve annak kuszaságát, abban a hitben, hogy a haladás felé vezető út megköveteli, hogy szembesüljünk minket kihívás elé állító gondolatokkal. Vagy úgy is dönthetünk, hogy az ár egyszerűen túl nagy. Azért vagyok ma itt, mert hiszem, hogy továbbra is ki kell állnunk a szabad véleménynyilvánítás mellett.*”¹⁴
 - A fentebb említett 2017-es nyílt levelében **a vállalatvezető a félretájékoztatás elleni tevékenységük kapcsán kifejtette:** „*egy szabad társadalomban fontos, hogy az emberek megoszthassák a véleményüket, még akkor is, ha mások szerint tévednek*”. Elmondása szerint a megközelítésük nem feltétlenül a félretájékoztatás betiltására, hanem „*inkább a további nézőpontok és információk felszínre hozására fog összpontosítani*”.¹⁵ Az ismert médiaszemélyiség, Joe Rogan podcastjében a platformok felelősségével szemben a tényellenőrzést folytató, általuk megbízott szervezetek szerepét igyekezett kiemelni: „*Nem akarom, hogy a mi vállalatunk döntse el, hogy mi számít félretájékoztatásnak és mi nem, ezért harmadik felekkel dolgozunk együtt, és alapvetően különböző szervezetekre bízunk ezt.*”¹⁶

¹⁰ The Washington Post: Transcript of Mark Zuckerberg’s Senate hearing. The Washington Post. 2018. 04. 10. [\[LINK\]](#)

¹¹ Avi Selk: ‘Maybe someone dies’: Facebook VP justified bullying, terrorism as costs of network’s ‘growth’. The Washington Post. 2018. 03. 30. [\[LINK\]](#)

¹² Bloomberg Originals: Zuckerberg: I’m Not a Democrat or Republican. YouTube. 2013. 09. 18. [\[LINK\]](#)

¹³ Fox News: Exclusive: Mark Zuckerberg goes one-on-one with Dana Perino. YouTube. 2019. 10. 18. [\[LINK\]](#)

¹⁴ Tony Romm: Zuckerberg: Standing For Voice and Free Expression. The Washington Post. 2019. 10. 17. [\[LINK\]](#)

¹⁵ Kurt Wagner, Kara Swisher: Read Mark Zuckerberg’s full 6,000-word letter on Facebook’s global ambitions. Vox. 2017. 02. 16. [\[LINK\]](#)

¹⁶ The Joe Rogan Experience: #1863 – Mark Zuckerberg. Spotify. 2022. 08. 25. [\[LINK\]](#)

- Zuckerbergnek a véleménynyilvánítás szabadsága fontosságát és semlegességet hangsúlyozó álláspontja ellenére gyakran merült fel a nyilvánosságban a Meta platformjainak esetleges politikai, ideológiai elfogultságának kérdése.
 - A vállalatvezető korábban már említett 2018-as szenátusi meghallgatása során Ted Cruz republikánus szenátor a Facebook politikai elfogultságát és konzervatívok ellen irányuló moderálási tevékenységét firtatta. **Zuckerberg** válaszában részben **helyt adott az ezzel kapcsolatos felvetések létjogosultságának**: *„Először is, megértem, honnan ered ez az aggodalom, mert a Facebook és a technológiai ipar a Szilícium-völgyben található, ami egy rendkívül baloldali hely. [...] ez valójában egy olyan aggodalom, ami engem is foglalkoztat, és amit igyekszem kiirtani a vállalaton belül, biztosítva, hogy a munkánk során ne legyen semmilyen elfogultság.”*¹⁷
 - A már idézett 2019. októberi Fox News interjújában szintén megemlítette azokat a körülményeket, amelyek okot adhattak a vélt politikai elfogultsággal kapcsolatos kérdésekre: *„Kalifornia túlnyomórészt baloldali beállítottságú hely, ha megnézed a technológiai cégektől érkező politikai adományokat, azok több mint 90 százalékban a demokrata jelöltekhez kerülnek.”* Hozzátette ugyanakkor, hogy *„a konzervatív média elég jól teljesít a közösségi médiában, nem csak a Facebookon hanem másoknál is”*.¹⁸
 - Zuckerberg a vállalat globális céljairól szóló 2017-es nyílt levelében is **elismerte, hogy voltak esetek, amikor hibáztak, de a problémák forrása nem az ideológiai álláspontban, hanem a vállalat gyors növekedésében keresendő**: *„[...] gyakran egyetértek azokkal, akik kritizálnak minket, hogy hibákat követünk el. Ezek a hibák szinte soha nem azért vannak, mert a közösséggel ellentétes ideológiai álláspontot képviselünk, hanem inkább operatív méretezési (operational scaling) problémákról van szó. A Közösségi Szabályainkat (Community Standards) irányító filozófia az, hogy megpróbáljuk tükrözni a közösségünk kulturális normáit. Ha kétség merül fel, mindig azt javasoljuk, hogy az embereknek adjuk meg a hatalmat, hogy többet osszanak meg.”*¹⁹
 - A Facebook alapítója szükségesnek tartotta, hogy személyesen is lépéseket tegyen az általa vezetett platformok állítólagos liberális, illetve baloldali elfogultságáról szóló felvetések kapcsán. A Politico 2019-ben arról számolt be, hogy **Zuckerberg konzervatív szakértőkkel, újságírókkal, véleményvezérekkel és politikusokkal** (például Brent Bozell, Ben Shapiro, Lindsey Graham) **folytatott zártkörű találkozókat, hogy reagáljon a részrehajló működésről szóló vádakra**. Egy posztjában mindezt úgy kommentálta, hogy rendszeresen találkozik a politikai spektrum különböző részein elhelyezkedő személyekkel, hogy tanuljon tőlük.²⁰
 - A The Wall Street Journal szerint a találkozók arra szolgálnak, hogy Zuckerberg megvédje vállalatát a több irányból is érkező politikai nyomástól, amit a trösztellenes vizsgálódások, a platform adatvédelmi gyakorlatával és a félretájékoztatásban, valamint az összeesküvés-elméletek terjedésében játszott szerepével kapcsolatos kritikák okoznak. A lap a kapcsolattartást

¹⁷ The Washington Post: Mark Zuckerberg testifies on Capitol Hill. YouTube. 2018. 04. 10. [\[LINK\]](#)

¹⁸ Fox News: Exclusive: Mark Zuckerberg goes one-on-one with Dana Perino. YouTube. 2019. 10. 18. [\[LINK\]](#)

¹⁹ Kurt Wagner, Kara Swisher: Read Mark Zuckerberg's full 6,000-word letter on Facebook's global ambitions. Vox. 2017. 02. 16. [\[LINK\]](#)

²⁰ Natasha Bertrand, Daniel Lippman: Inside Mark Zuckerberg's private meetings with conservative pundits. Politico. 2019. 10. 14. [\[LINK\]](#)

kulcsfontosságúnak nevezte a közösségimédia-platformok piacán való elsőbbség megőrzése szempontjából.²¹

- **A Facebook esetében is kérdéseket vetett fel, hogy a platform miként kezelte a New York Post felületén 2020 októberében megjelent azon cikket, amely a demokrata elnökjelölt fiáról, **Hunter Bidenről közölt kompromittáló információkat.**²² A közösségimédia-oldal korlátozta az erről szóló bejegyzés elérését, így jelentősen kevesebb felhasználó találkozhatott a hírrel.²³**
- Joe Rogan 2022. augusztusi podcastjében Zuckerberg ezzel kapcsolatban azt emelte ki, hogy a cikket harmadik fél által végzett tényellenőrzésnek vetették alá, hogy megállapítsák félretájékoztatásról van-e szó. Emellett azzal is indokolta a korlátozások meghozatalát, hogy korábban az FBI arra figyelmeztette őket, figyeljék a platformjaikon megjelenő tartalmakat, mivel – a 2016-os elnökválasztáshoz hasonlóan – 2020-ban is orosz propaganda terjedhet a különböző felületeken. Hozzátette, hogy a bejegyzés megosztása ettől függetlenül lehetséges volt.
- **Az ügyvezető az esetet összességében egy mélyen átpolitikált (*hyper political issue*) kérdésnek nevezte: „Attól függően, hogy a politikai spektrum melyik oldalán állsz, gondolhatod úgy, hogy nem cenzúráztuk eléggé vagy hogy túlságosan cenzúráztuk, de nem voltunk olyan fekete-fehérek ezzel kapcsolatban, mint a Twitter.”**

2.2. Alphabet (Google, YouTube)

- **Az Alphabetet a Google és a hozzá kapcsolódó cégek anyavállalatként hozták létre 2015-ben. A cégcsoportot 2019 óta Sundar Pichai vezeti, miután Larry Page és Sergey Brin alapítók lemondtak operatív tisztségeikről. Pichai egyben a Google vezérigazgatója is, amelynek élére még 2015-ben nevezték ki.**
- **Pichai nyilatkozataiban következetesen tartózkodik személyes nézeteinek megfogalmazásától. A Google, illetve a vállalatcsoport nevében tett nyilatkozatai során gyakran hangsúlyozza a cég semlegességét és részrehajlásmentességét. Mindez igazodik a Google meglehetősen általánosnak mondható, „don't be evil”, illetve „do the right thing” mottóihoz, valamint küldetés meghatározásához, amely szerint „küldetésünk, hogy rendszerezzük a világ információit, és univerzálisan elérhetővé és hasznossá tegyük őket.”²⁴**
 - 2018-ban, a Képviselőházban történt meghallgatása során ezzel kapcsolatban a következőképp fogalmazott: **„Politikai elfogultságtól mentesen vezetem a céget, és azon dolgozom, hogy termékeink továbbra is így működjenek.”** E szerepfelfogás indokaként többek között a vállalat üzleti érdekeit **hangsúlyozta: „Ha nem így tennénk, az ellentétes lenne alapvető elveinkkel és üzleti érdekeinkkel.”²⁵**
 - **Pichai gyakran emeli ki, hogy a Google elsődleges feladata az információnyújtás és fontos, hogy az objektív módon történjen.** Egy 2022-es konferencián a cég társadalmi felelősségvállalásának szükségességét vetették fel a vezérigazgató számára. A beszélgetést vezető újságíró arra volt kíváncsi, fontosnak tartják-e, hogy állást foglaljanak például az abortusz vagy más megosztó kérdések kapcsán. Pichai válaszában kifejtette: **„Fontos az, hogy mi egy információs cég vagyunk és objektívek vagyunk az információs szolgáltatásunk módjában. Mélyen érdekel minket a munkavállalóink jóléte, és ezért sok olyan ügy van, ahol, ha azok a munkavállalóink jólétét érintik,**

²¹ Deepa Seetharaman, Emily Glazer: How Mark Zuckerberg Learned Politics. The Wall Street Journal. 2020. 10. 16. [\[LINK\]](#)

²² Emma-Jo Morris, Gabrielle Fonrouge: Smoking-gun email reveals how Hunter Biden introduced Ukrainian businessman to VP dad. New York Post. 2020. 10. 14. [\[LINK\]](#)

²³ The Joe Rogan Experience: #1863 – Mark Zuckerberg. Spotify. 2022. 08. 25. [\[LINK\]](#)

²⁴ About Google. [\[LINK\]](#)

²⁵ House Judiciary Committee Hearing – Google Data Collection. 2018. 12. 11. [\[LINK\]](#)

*gondoskodunk róla, hogy adott esetben állást foglaljunk [...] de, azt gondolom, mint információs vállalat nagyon komolyan vesszük az objektivitást és teljes mértékben sérthetetlen számunkra hogyan közelítjük meg a keresést és hogyan rangsorolunk. Tehát erre külön kérdésként tekintek.*²⁶

- Ugyanezen a rendezvényen a tartalommoderálással kapcsolatban is kérdezték, utalva arra, hogy a Google esetében ez látszólag kevesebb konfliktussal jár. **Pichai** erre vonatkozóan **kifejtette**: „Az segített nekünk, azt hiszem, **hogy a küldetés meghatározásunk a magas minőségű információk nyújtása. Ez a keresés lényege, ez a rangsorolás. Számunkra az elmúlt 22 évben ez mindig is a magasabb minőségű információk rangsorolásáról szólt.**” **A Google szerinte fontos szerepet tölt be a szólásszabadság biztosításában, mérlegelni kell ugyanakkor a gyűlöletbeszéd, a zaklatás, az erőszakra való felbujtás elleni fellépés lehetőségeit.**²⁷
- **A vállalat esetleges politikai elfogultságát kommentálva** – a korábban említett kongresszusi meghallgatás alkalmával – ezzel együtt megemlítette, **hogy székhelyük Észak-Kaliforniában van, ahol természetesen azonosítható egyfajta „elhajlás”.** Hozzátette ugyanakkor, hogy a Google-nél sokféle ember dolgozik, különböző politikai véleményekkel és egyre több munkavállalót alkalmaznak Kalifornián kívül.²⁸
 - A Google-t sokszor érik támadások olyan republikánus politikusok részéről, akik azt állítják, hogy a cég elfogult a baloldal irányába. 2018-ban Donald Trump akkori elnök egy Twitter bejegyzésben azon álláspontjának adott hangot, hogy a vállalat által működtetett keresőmotor elfogult módon jelenít meg találatokat vele kapcsolatban. A Google válaszul közleményt adott ki: „**Amikor a felhasználók kérdéseket írnak be a Google keresősávjába, a célunk az, hogy a legrelevánsabb válaszokat kapják másodpercek alatt. A keresőt nem használjuk politikai napirend meghatározására, és nem ferdítjük el a keresési eredményeinket egy politikai ideológia irányába sem.** [...] Folyamatosan dolgozunk a Google kereső fejlesztésén, és sosem rangsorolunk keresési eredményeket a politikai hangulat manipulálása érdekében.”²⁹
- Ahogy utaltunk rá, Sundar **Pichai alapvetően elzárkózik attól, hogy a társadalmat világnézeti vagy ideológiai szempontból megosztó kérdésekben sarkos véleményt alkosson**, megmaradva olyan általános megfogalmazások mellett, mint hogy „*a kapitalizmus még mindig a legjobb rendszer, amit ismerünk és ami jól működik a gazdasági növekedés szempontjából*”³⁰ **Ritkán kerül sor ennél határozottabb vagy specifikusabb kijelentésekre.** Ezen esetek közé tartozik az úgynevezett „**Google Memo**” ügye.
 - **2017 augusztusában az egyik dolgozó, James Damore „Google's Ideological Echo Chamber” címmel publikált egy írást a cég belső levelezőfelületén, amelyben utalt arra, hogy biológiai különbségekkel is magyarázható, hogy a nők kevésbé vannak jelen mérnöki pozíciókban.** Azt állította továbbá, hogy a vállalat ideológiai részrehajlása olyan környezetet teremtett, ami miatt nem lehet őszintén megbeszélni a témát. A szöveg rövid időn belül elterjedt a Google szervezetén belül, majd a nyilvánosság előtt is; napokon belül pedig kirúgták a szerzőjét, arra hivatkozva, hogy megsértette a cég magatartási kódexét.³¹

²⁶ Recode: Google and Alphabet CEO Sundar Pichai | Full Interview | Code 2022. YouTube. 2022. 09. 16. [\[LINK\]](#)

²⁷ Recode: Google and Alphabet CEO Sundar Pichai | Full Interview | Code 2022. YouTube. 2022. 09. 16. [\[LINK\]](#)

²⁸ House Judiciary Committee Hearing. 2018. 12. 11. [\[LINK\]](#)

²⁹ Financial Times: Google says search results not biased. 2018. 08. 28. [\[LINK\]](#)

³⁰ CNN Business: Google CEO says YouTube must do better policing hate. YouTube. 2019. 06. 17. [\[LINK\]](#)

³¹ Nitasha Tiku: That Google Manifesto Really Put Executives in a Bind. Wired. 2017. 08. 07. [\[LINK\]](#). Kate Conger: Exclusive: Here's The Full 10-Page Anti-Diversity Screed Circulating Internally at Google [Updated]. Gizmodo. 2017. 08. 05. [\[LINK\]](#)

- **Pichai az eseményt követően megjelentetett egy írást, amiben a szólásszabadság fontosságának kiemelése mellett a magatartási kódex betartatását hangsúlyozta és elítélte a nemi sztereotípiák terjesztését:** *„Először is, hadd jelentsem ki, hogy mi erősen támogatjuk a Google munkavállalóinak jogát az önkifejezésre, és a memo tartalmának jelentős része fair vita tárgya lehet, attól függetlenül, hogy a munkavállalók nagy többsége lehet, hogy nem ért egyet vele. Ennek ellenére a memo egyes részei megszegik a magatartási kódexünket, és átlépnek egy határt, azzal, hogy káros nemi sztereotípiákat terjesztenek a munkahelyünkön. [...] Azt állítani, hogy a kollégáink egy része olyan tulajdonságokkal rendelkezik, melyek biológiailag kevésbé teszik őket alkalmassá a munkájukra, sértő, és nem OK.”*³² Egy 2018-as interjú során a kirúgás kapcsán Pichai kijelentette, hogy: *„Fontos a nőknek a Google-nél, és mindenkinek a Google-nél, hogy inkluzív környezetet teremtsünk, és a munkahely kontextusában ez volt a helyes döntés.”*³³
- **A Google 2006-ban vásárolta fel az egy évvel korábban alapított YouTube videómegosztó-platformot.** A platform globális véleménybefolyásoló szerepe és felelőssége a 2010-es évek közepén vált meghatározó kérdéssé. Ezt erősítette meg a YouTube vezetését 2014-ben átvevő Susan Wojcicki az Atlantic Council által szervezett online beszélgetés során 2021-ben: *„A felelősségvállalás számomra 2016 körül kezdődött. Persze mindig is arról beszélünk, hogy a felhasználók érdekében helyesen kell cselekednünk. Ez a Google első napja óta így van. Tegyük a helyes dolgot a felhasználókért. De 2016-ban kezdtünk el igazán beszélni a felelősségről és a szerepünkről”.*³⁴ Wojcicki 1999 óta áll a Google alkalmazásában, Sergey Brin és Larry Page az általa bérbeadott garázsban dolgozva jegyeztették be a vállalatot, 2006-ban pedig ő javasolta a YouTube felvásárlását. A vezérigazgatói pozícióról 2023-ban lemondott, helyét a céget jelenleg is vezető Neal Mohan korábbi termékfejlesztési igazgató vette át.
- **Az Atlantic Council említett eseményén Susan Wojcickit többek között a veszélyes tartalmakkal szembeni fellépés és a cenzúra közötti határvonal meghúzásának nehézségéről, valamint ennek kapcsán Donald Trump YouTube csatornájának felfüggesztéséről kérdezték.**³⁵ A korábbi amerikai elnök fiókjának működését hat nappal a Capitoliumnál 2021. január 6-án lezajlott eseményeket követően – az interjú előtt néhány héttel – vonták teljes korlátozás alá.
 - **A vezérigazgató szerint a volt elnökkel szemben erőszakra való felbujtás miatt kellett fellépniük:** *„Így a január 6-ai Capitolium elleni támadás után olyan videókat láttunk, amelyeket a Donald Trump csatorna töltött fel, és amelyek megsértették az erőszakra való felbujtásra vonatkozó irányelvünket. Ennek eredményeképpen nagyon gyorsan eltávolítottuk ezeket a videókat.”*
 - Wojcicki mindenekelőtt azt hangsúlyozta, hogy **az intézkedést a platform által kezdetektől fogva alkalmazott „három csapás” rendszer alapján hajtották végre**, amelynek keretében nem adnak kedvezményt vagy felmentést politikusok számára sem. A „három csapás” lényege, hogy a közösségi irányelveket sértő tartalom esetén először figyelmeztetést küldenek, majd a második esetet úgynevezett csapással büntetik és felfüggesztik a csatorna működését. A platform hivatalos tájékoztatása szerint ezt egy héten belül automatikusan feloldják. Ha az első csapástól számított 90 napon belül egy második

³² Google Blog: Note to employees from CEO Sundar Pichai. 2017. 08. 08. [\[LINK\]](#)

³³ NBC News: Revolution: Google And Youtube Changing The World. YouTube. 2018. 01. 29. [\[LINK\]](#)

³⁴ Atlantic Council: Transcript: YouTube CEO Susan Wojcicki on online speech, government regulation, and Donald Trump's suspended account. 2021. 03. 04. [\[LINK\]](#)

³⁵ Atlantic Council: Transcript: YouTube CEO Susan Wojcicki on online speech, government regulation, and Donald Trump's suspended account. 2021. 03. 04. [\[LINK\]](#)

incidensre is sor kerül, akkor kéthetes felfüggesztést léptetnek életbe. A csatornát akkor távolítják el véglegesen, ha 90 napon belül a harmadik csapás is bekövetkezik.³⁶

- **Trump csatornája az interjú készítésekor már több hete működésképtelen volt, miközben – ahogy láthattuk – a YouTube szabályzata alapján hét nap után automatikusan helyreállítják az „első csapás” miatt korlátozott fiók jogosultságait. Susan Wojcicki mindezt a következőképpen magyarázta: „Ez minimum hét nap. És a csatorna továbbra is felfüggesztve marad az erőszakra való felbujtás veszélye miatt. És tekintve a Capitoliumi Rendőrség tegnapi figyelmeztetéseit egy esetleges mai támadásról, azt hiszem, elég egyértelmű, hogy ez a fokozott erőszakos kockázat továbbra is fennáll. Szeretném azonban megerősíteni, hogy [...] feloldjuk a Donald Trump-csatorna felfüggesztését, amint megállapítjuk, hogy az erőszak kockázata csökkent.”**
- A fenti idézetből **tehát kiderül, hogy a hivatalos kommunikáció által rutinszerűnek feltüntetett eljárás során valójában eltértek az általános szabályoktól.** Wojcicki már minimális időtartamról beszélt és megerősítette, hogy automatikus helyreállítás helyett „az erőszak kockázatának csökkenésétől” függően tervezték a korlátozások feloldását.
- Kérdésként merült fel, hogy miként tudja megítélni a platform a csatorna által jelentett veszély megszűnését. Ezzel kapcsolatban elmondta: „Nos, azt, hogy az erőszak kockázata fennáll-e vagy sem [...] a kormányzati nyilatkozatok és a kormányzati figyelmeztetések alapján állapíthatjuk meg. Természetesen figyelembe vesszük a hatóságok fokozott bűnüldöző tevékenységét országszerte. Azt is megnézzük, hogy milyen erőszakos retorikát látunk a platformunkon. Van egy hírszerző részlegünk, ahol mindent megnézzünk és megpróbálunk megérteni, hogy mi történik a platformunkon. [...] És ahol ma tartunk, nehéz megmondani, hogy ez (a csatorna helyreállítása, szerk.) mikor fog bekövetkezni. De jelenleg elég egyértelmű, hogy hol állunk. De még mindig fennáll az erőszak megnövekedett kockázata.”
- Mint ismeretes, **a YouTube a volt elnök csatornájának felfüggesztését csak 2023 márciusában, tehát több mint két év elteltével szüntette meg,** a Twitter és a Meta hasonló döntéseit követően. A platform közleménye szerint: „Alaposan értékeltük a tényleges erőszak kockázatának fennállását, miközben mérlegeltük, hogy a választók esélyt kapjanak arra, hogy a választások előtt egyformán hallhassák a legjelentősebb országos jelölteket.”³⁷
- Wojcicki az Atlantic Council eseményén a 2020-as elnökválasztás során elkövetett állítólagos visszaélésekkel kapcsolatos tartalmak megítéléséről is kifejtette a YouTube álláspontját: *Tehát akkor nagyon világossá tettük, hogy nem lehet olyan tartalmat feltölteni, amely azt állítja, hogy a választások eredménye széleskörű csalás miatt alakult ki. Mondhattad például, hogy „hé, láttam, hogy a szomszédom csalást követett el”, de azt nem mondhattad, hogy az egész választást széleskörű csalás okozta. Egy hónappal a Capitolium elleni támadás előtt kezdtük el eltávolítani azokat a tartalmakat, amelyek azt állították, hogy a választás eredménye csalásból adódott. És igen, számos olyan a Donald Trump-csatorna által feltöltött videó volt, amely ezt sértette, és amelyeket eltávolítottunk.”*
- **Neal Mohan a YouTube jelenlegi vezérigazgatója** még termékfejlesztésért felelős vezetőként a The Verge weboldalnak nyilatkozva az általa káros félretájékoztatásnak nevezett tartalmak kezeléséről beszélt: *„Az ajánlásainkban és rangsoroló algoritmusainkban akkor is visszaszoríthatjuk a tartalmat, ha az nem sérti egyértelműen a közösségi irányelveket, de más okokból határeset lehet, káros*

³⁶ YouTube: Community Guidelines strike basics on YouTube. [\[LINK\]](#)

³⁷ Nico Grant: YouTube Restores Donald Trump’s Account Privileges. The New York Times. 2023. 03. 17. [\[LINK\]](#)

*félretájékoztató stb., ahol a határok gyakran nagyon homályosak és nem egyértelműek. Mi a határ a politikai beszéd és a félretájékoztató között? Az ilyen típusú tartalmak ajánlásait csökkenthetjük a felhasználók feedjeiben.*³⁸ Mohan szerint tehát a közösségi irányelveket nem egyértelműen sértő tartalmakat is korlátozhatják, ennek egyik kiemelt esetkörét pedig olyan káros félretájékoztatóknak minősített közlések jelentik, amelyek nehezen választhatók el a politikai beszédektől. A vezérigazgató ezzel elismeri, hogy a YouTube adott esetben a saját szabályozása alapján nem megítélhető politikai megnyilatkozások láthatóságát is befolyásolhatja.

2.3. Twitter / X

- A Twittert 2006-ban hozta létre Jack Dorsey, Noah Glass, Biz Stone és Evan Williams. **Jack Dorsey 2006 és 2008, illetve 2015 és 2021 között volt a vállalat vezérigazgatója**, 2008 és 2015 között pedig az igazgatótanács elnöki tisztségét töltötte be. **Elon Musk 2022 januárjában kezdte meg a cég részvényeinek felvásárlását**, amely 2022 októberében zárult le. Ezt követően a dél-afrikai származású üzletember **2023 júniusáig vezérigazgatói posztot töltött be a platformnál**, amely szerepkörben Linda Yaccarino váltotta. Musk döntése nyomán **a Twitter 2023 júliusa óta X néven működik**.
- A platform megítélése kapcsán érdemes elválasztani egymástól az Elon Musk általi felvásárlást megelőző és az azt követő működést, amelyek éles kontrasztot mutatnak egymással. Általános tendenciaként megállapítható, hogy **Jack Dorsey a platform esetleges elfogultságát felvető eseményeket a Twitter működésének hibájaként aposztrofálta és inkább a vállalat üzleti érdekeinek fontosságát emelte ki. Ezzel szemben Elon Musk jellemzően nyíltan vállalja politikai jellegű álláspontját**.
- **Dorsey a Twitter értékrendjével kapcsolatban mindig is a pártatlanságot hangsúlyozta**. 2015-ben erről nyilatkozva elmondta, „*a Twitter fő célja, hogy biztosítsuk, hogy minden hang megjelenhessen és [...] nagyon fontos számunkra, hogy minden véleményt lássunk.*”³⁹ Később, 2018-ban egy Képviselőházban tartott bizottsági meghallgatás során is leszögezte: „*Nem veszünk figyelembe politikai nézeteket, perspektívákat vagy párthovatartozást semmilyen szabályzatunkban vagy végrehajtási döntésünkben. A pártatlanság a vezérelvünk.*”⁴⁰
 - Jack Dorsey 2020-ban arról beszélt, hogy a Twitter szabályzatát az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára alapozták, annak érdekében, hogy minél több embert meg tudjanak szólítani: „*Valójában szabályzatunkat egy olyan stabil pillére akartuk alapozni, amelyre hivatkozhatunk és amely a globális népességhez szól, nem csak annak egy részéhez egy ország vagy politikai nézőpont kontextusában. Ezért szabályzatunkat az ENSZ által kiadott Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára alapoztuk, amely az emberi jogokról, így a szólásszabadságról is szól. [...] Ahogy a világ fejlődik, ezt mi is tovább fejlesztjük.*”⁴¹
- **Egy 2021 márciusában tartott kongresszusi meghallgatáson Jack Dorsey a Twitter profitorientált jellegét – a tartalommoderálás és az üzleti érdekek közötti összefüggést – emelte ki:** „*Ha holnap felébrednénk és úgy döntenénk, hogy nem moderálunk tovább tartalmakat, akkor a szolgáltatásunkat nagyon kevés ember vagy hirdető akarná használni. Végző soron egy üzletet működtetünk, egy üzlet pedig*

³⁸ Nilay Patel: YouTube chief product officer Neal Mohan on the algorithm, monetization, and the future for creators. The Verge. 2021. 08. 03. [\[LINK\]](#)

³⁹ Oxford Union: Jack Dorsey – Full Interview with Q&A. YouTube. 2015. 04. 08. [\[LINK\]](#)

⁴⁰ CNBC Television: Twitter CEO Jack Dorsey Testifies - Sept. 5, 2018. YouTube. 2018. 09. 05. [\[LINK\]](#)

⁴¹ Signal360: Signal 2020: Stephanie Mehta interviews Twitter then-CEO Jack Dorsey. 2022. 11. 06. YouTube. [\[LINK\]](#)

szeretné növelni a kiszolgált ügyfelek számát. A szabályzatok betartatása üzleti döntés. A különböző vállalkozásoknak és szolgáltatásoknak különböző szabályzataik lesznek. Egyesek liberálisabbak, mint mások”.⁴²

- **A különböző interjúk, valamint kongresszusi meghallgatások egyik visszatérő témája volt a Twitter alkalmazottak politikai beállítottsága. Egy interjúban Dorsey elismerte, hogy ebben a tekintetben alapvetően baloldali elfogultság jellemző, hozzátéve, hogy ez nem jelenik meg a Twitter működésében:** *„Folyamatosan meg kell mutatnunk, hogy nem jelenítjük meg saját elfogultságunkat, amelyet teljes mértékben elismerek, hogy inkább balra hajlik.”*⁴³
 - A vezérigazgató arról is beszélt, hogy a vállalatban több konzervatív személy is dolgozik, akik *„nem érzik biztonságosnak, hogy a vállalatban belül kifejezzék véleményüket. [...] Nem hiszem, hogy ez igazságos vagy helyes.”*⁴⁴ Dorsey megismételte ugyanakkor, hogy szerinte ez nem volt kihatással a platform működésére.⁴⁵
 - Hasonló problémát vitattak meg a felek az ismert podcastkészítő, Joe Rogan műsorában, amelyben a házigazda és Jack Dorsey mellett részt vett Tim Pool jobboldali véleményvezér, valamint Vijaya Gadde, a Twitter jogi és biztonságért felelős részlegének vezetője is. A vezérigazgató arról beszélt, hogy a Twitternek a **„monokulturális gondolkodás”** kihívásával kell szembenéznie: *„[...] Én nyilvánosan is elmondtam, hogy a vállalatunkban inkább liberális elfogultság van jelen, ahogyan például a CNN-nél is. De ez nem jelenti azt, hogy ezt a szabályainkba is belefoglaljuk.”*⁴⁶
- **Dorsey a The Rolling Stone magazinnak elismerte, hogy a Twitternek nagy szerepe van a véleménybuborékok kialakulásában, ami szerinte „hozzájárul a törzsiességhez (tribalism) és a nacionalizmushoz.”** Az interjúban utóbbival szemben fel is szólalt: *„Véget kell vetnünk a nacionalizmus zavaró tényezőjének. Ez az internet egyik ígérete.”*⁴⁷
- **2018-ban Dorsey a Szenátus egyik bizottsága előtt tanúskodott a Twitter algoritmusának vélelmezett elfogultsága kapcsán.** A meghallgatásra – többek között – azért került sor, mivel az azt kezdeményező szenátorok álláspontja szerint a platformon 600 ezer felhasználó esetében alkalmazták az árnyéktiltás (*shadow banning*) gyakorlatát, korlátozva elérésüket. A republikánus szenátorok szerint nagyobb arányban csökkentették jobboldali fiókok láthatóságát.
 - **Bevezető nyilatkozatában az üzletember elmondta, hogy „nem találtunk statisztikailag jelentős különbséget aközött, hogy hány alkalommal nézik meg egy demokrata bejegyzését egy republikánuséval szemben”,** a meghallgatás során **azonban elismerte,** hogy a pártatlanságot vizsgálva *„rájöttünk, hogy ebben a konkrét esetben és a keresések során nem ez volt a helyzet és jobb munkát is végezhetünk volna. [...] Egyetértünk, hogy az eredmények nem voltak pártatlanok és ezt korrigáltuk.”* Később megismételte: *„az utóbbi időben sikertelenek voltunk a szándékolt pártatlanságunkban. Algoritmusaink tisztességtelenül kiszűrtek 600 ezer fiókot, köztük a*

⁴² Energy & Commerce Democrats: Disinformation Nation: Social Media's Role in Promoting Extremism and Misinformation. YouTube. 2021. 03. 25. [\[LINK\]](#)

⁴³ New York Post: Twitter CEO: We respect political views. 2018. 08. 19. [\[LINK\]](#)

⁴⁴ Kurt Wagner: Twitter is so liberal that its conservative employees ‘don’t feel safe to express their opinions,’ says CEO Jack Dorsey. VOX. 2018. 09. 14. [\[LINK\]](#)

⁴⁵ Global News: Twitter CEO Jack Dorsey testifies before U.S. House Committee. 2018. 09. 05. YouTube. [\[LINK\]](#)

⁴⁶ Joe Rogan Experience #1258 – Jack Dorsey, Vijaya Gadde & Tim Pool. 2019. 03. 05. YouTube. [\[LINK\]](#)

⁴⁷ Brian Hiatt: Twitter CEO Jack Dorsey: The Rolling Stone Interview. The Rolling Stone. 2019. 01. 23. [\[LINK\]](#)

*Kongresszus néhány tagját.*⁴⁸ Ezek Dorsey szerint egyszerűen hibák voltak, amelyeket megpróbáltak a lehető legrövidebb időn belül orvosolni.

- A Twitter esetében is visszatérő téma volt a jobboldaliként számontartott New York Post napilapban 2020 októberében megjelent – Hunter Bidenről kompromittáló, de meg nem erősített információkat közlő – cikk, amelynek a Twitteren való nyilvánosságra hozatalát követően a platform felfüggesztette a lap fiókját. Erre álláspontjuk szerint azért volt szükség, mert a bejegyzés sértette azon szabályzatukat, amelynek értelmében nem lehet adatlopás eredményeként megszerzett tartalmat közzétenni. Emellett korlátozták a cikk további megosztását is. **Dorsey egy 2021-es meghallgatáson megerősítette, hogy mindezt helytelenül kezelték:** *„A New York Post esetében hibát követtünk el, amit 24 órán belül javítottunk. Nem a tartalomhoz volt köze, hanem a hekkelt anyagokról szóló szabályzathoz. Nem megfelelően értelmeztük. Nem írunk semmilyen szabályzatot politikai irányultság szerint.*⁴⁹
 - Egy 2020-as szenátusi meghallgatáson Ted Cruz republikánus szenátor is a fenti esetre hivatkozva vetette fel a Twitter elfogultságának kérdését. A szenátor szerint ellentmondásos, hogy a platform korlátozta a New York Post publikációját, miközben nem akadályozta meg a The New York Times Donald Trump adóvisszatérítéseit firtató cikkének terjedését, annak ellenére, hogy bűncselekménynek minősül az adott személy hozzájárulása nélkül nyilvánosságra hozni adóvisszatérítésről szóló iratokat. Dorsey azzal védekezett, hogy *„A New York Times esetében úgy értelmeztük, hogy az a feltört anyagokról való tudósítás volt, nem pedig azok terjesztése.*⁵⁰
- **Yoel Roth, aki 2014-től a Twitter alkalmazottja, majd 2018-tól 2022-ig a platform integritásáért felelős vezetője volt, még 2017-ben írt egy bejegyzést, amelyben Joseph Goebbelshez hasonlította Kellyanne Conwayt, Donald Trump egyik vezető tanácsadóját.** Szintén 2017-es bejegyzésében – vagyis a Trump-adminisztráció idején – azt állította, hogy *„valódi nácik”* vannak a Fehér Házban.⁵¹
- A részvények felvásárlását követően a Twitter vezetését átvevő **Elon Musk több alkalommal is említette, hogy az általa átnevezett platformot a szólásszabadság védelmébe kívánja állítani, akár a profitabilitás rovására is:** *„Azért vásároltam fel az X-et, hogy megőrizsem a szólásszabadságot Amerikában, [...] és ehhez ragaszkodni fogok. Ha ez azt jelenti, hogy kevesebb pénzt keresek, hát legyen.”*
 - Az X tulajdonosa Don Lemon baloldaliként számontartott újságírónak adott interjújában hangsúlyozta: *„szeretnénk biztosítani, hogy a nézőpontok széles skáláját megjelenítsük. Itt van Tucker Carlson, akit a legtöbb ember jobboldalinak tart, és aki eléggé meghatározó név a jobboldalon. Szeretnénk, ha a baloldalon és a centristák között is lennének kiemelkedő nevek, akik különböző nézőpontokat képviselnek.*⁵²
- Musk a platform korábbi működését a következőképpen jellemezte: *„Véleményem szerint a régi Twitter egy eszköz volt a szélsőbaloldal számára. [...] A régi Twitter tízszer annyi jobboldali fiókot függesztett fel és nyomott el, mint baloldali. [...] A korábbi Twitter alkalmazottak politikai adományait 99 százalékban a demokraták kapták.*⁵³

⁴⁸ Global News: Twitter CEO Jack Dorsey testifies before U.S. House Committee. YouTube. 2018. 09. 05. [\[LINK\]](#)

⁴⁹ Energy&Commerce Democrats: Disinformation Nation: Social Media's Role in Promoting Extremism and Misinformation. YouTube. 2021. 03. 25. [\[LINK\]](#)

⁵⁰ Washington Post: Twitter and Facebook CEOs testify in Senate hearing. YouTube. 2020. 11. 17. [\[LINK\]](#)

⁵¹ Jason Lemon: Twitter's Head of Site Integrity Compares Kellyanne Conway to Joseph Goebbels in Resurfaced Tweets: 'Actual Nazis in the White House'. Newsweek. 2020. 05. 27. [\[LINK\]](#) A cikkben említett Tweetek: [\[LINK\]](#)

⁵² Don Lemon: Elon Musk on Racism, Bailing out Trump, Hate Speech and more – The Don Lemon Show. YouTube. 2024. 03. 18. [\[LINK\]](#)

⁵³ Don Lemon: Elon Musk on Racism, Bailing out Trump, Hate Speech and more – The Don Lemon Show. YouTube. 2024. 03. 18. [\[LINK\]](#)

- A dél-afrikai származású **üzletember a woke ideológiát többször is vírusként aposztrofálta**. A Lex Fridman podcastkészítővel folytatott beszélgetése során a házigazda arról beszélt, hogy Elon Musk egyre aktívabb politikailag, mióta felvásárolta az X platformot, amire Musk úgy reagált, hogy „Amennyiben a „woke mind vírus” elleni harcot – ami szerintem civilizációs fenyegetés – politikának tekinted, akkor igen.”
 - Fridman jelezte, hogy Muskot az emberek emiatt inkább jobboldalinak tartják. Az X tulajdonosa szerint, „ha a woke baloldali, akkor gondolom ez igaz is lenne. De ebben nem vagyok biztos, hiszen a baloldalnak is vannak olyan aspektusai, amelyek jók.”⁵⁴
 - Elon Musk **több alkalommal nyilvánosan is kijelentette, hogy a 2024-ben megrendezett amerikai elnökválasztáson nem fog Joe Bidenre szavazni**. Amikor ennek kapcsán arról érdeklődtek, hogy szavazna-e Donald Trumpra, Musk úgy nyilatkozott: „Nem mondom, hogy szavaznék Trumpra. Ez határozottan egy nehéz döntés lenne.”⁵⁵

3. A politikai elkötelezettség kérdése az online platformok működésében

3.1. Meta (Facebook)

- A Facebook már a 2008-as amerikai elnökválasztás során mind a Demokrata, mind a Republikánus Párt figyelmébe ajánlotta a platform nyújtotta lehetőségeket. Ekkor még nem került sor valódi áttörésre, néhány éven belül azonban a különböző politikai szereplők egyre nagyobb összegeket költöttek hirdetésekre a felületen, sőt a platform aktívan is segítette politikusok közösségimédia-tevékenységének professzionálisabbá tételét.⁵⁶
 - A Politico beszámolója szerint a 2016-os választás során a Facebook, a Twitter és a Google mindkét elnökjelöltnek felajánlotta a segítségét. Míg Hillary Clinton kizárólag a saját közösségimédia-stratégiájának végrehajtásához vette igénybe a platformok támogatását, addig Trump stábjá aktívan bevonta a közösségimédia-oldalak munkatársait kommunikációs kampányába. Mindhárom vállalat egy-egy munkatársa a Trump-kampány vezető digitális stratégája, Brad Parscale által bérelt irodával azonos helyen rendezkedett be, ahol például arra vonatkozó tanácsokat adtak, hogy milyen fotók teljesítenek a legjobban a Facebook által tulajdonolt Instagramon és posztok targetálásában is részt vettek.
- A Facebook politikához való viszonyáról árnyaltabb képet kaphattunk a 2021 őszen nyilvánosságra hozott Facebook-fájlok nyomán. Frances Haugen – aki 2019 és 2021 májusa között volt a vállalat munkatársa – a Meta több tízezer belső dokumentumát adta át a The Wall Street Journalnak. Az ebből készült cikksorozat alapján többek között **kiderült, hogy a techcég hogyan korlátozott tartalmakat, oldalakat és személyeket a platformjain**, továbbá, hogy milyen szempontok játszottak szerepet bizonyos döntések meghozatalakor.⁵⁷
- A Facebook-fájlok alapján kiderült, hogy **a 2016-os elnökválasztást övező, külföldi beavatkozásról, illetve a platformon terjedő hamis információkról szóló leleplezések választóvonalat jelentettek a közösségimédia-vállalat számára**. Ettől kezdve fokozott erőfeszítéseket tettek annak érdekében,

⁵⁴ Lex Fridman: Elon Musk: War, AI, Aliens, Politics, Physics, Video Games, and Humanity. Lex Fridman Podcast. Youtube. 2023. 11. 09. [\[LINK\]](#)

⁵⁵ CNBC Television: Elon Musk on politics: I would not vote for a pro-censorship candidate. Youtube. 2023. 11. 30. [\[LINK\]](#)

⁵⁶ Nancy Scola: How Facebook, Google and Twitter ‘embeds’ helped Trump in 2016. Politico. 2017. 10. 26. [\[LINK\]](#)

⁵⁷ The Facebook Files. The Wall Street Journal investigation. [\[LINK\]](#)

hogy felderítsék a platformjaikon történő visszaéléseket és nagy hangsúlyt helyeztek ezek megakadályozására is. Erre világít rá az úgynevezett Patriot Party esete is.⁵⁸

- A Patriot Party Donald Trumpot támogató személyek, valamint csoportok gyorsan növekvő és lazán kötődő csoportosulása volt, amelynek tagjai egyetértettek a republikánus politikus narratívájával, miszerint a 2020-as elnökválasztást csalás következtében veszítette el. A Capitoliumnál történt 2021. január 6-ai zavargások után a Patriot Party online jelenléte megnövekedett. A Facebook algoritmusai kimutatták, hogy a szervezethez kapcsolódó online interakciókban kiemelkedően magas volt a gyűlöletbeszéd és az erőszakra való felbujtás mértéke. A kiszivárgott belső dokumentumokból az is kiderült, hogy a mozgalom támogatói és különböző fegyveres csoportok közötti kapcsolatokra is felfigyeltek a Facebook kutatói.
- Bár a Facebooknál egyes alkalmazottak aggódtak amiatt, hogy egy ilyen alulról szerveződő mozgalom célba vétele és korlátozása a vállalatot politikai támadásoknak tenné ki, végül amellet döntöttek, hogy megnehezítik a Patriot Party számára a tartalmak megosztását. Korlátozták a hozzájuk kötődő csoportok láthatóságát és az új követők toborzását is az ebben kiemelkedő szerepet vállaló felhasználók esetében.
- **A belső dokumentumokból az is kiderült, hogy a 2016-os választások során a Facebook algoritmusai aránytalanul sok káros tartalmat terjesztettek,** a megosztott tartalmakhoz kapcsolódóan pedig egyre radikálisabb ajánlásokat tettek a felhasználók számára. Ezzel összefüggésben a nyilvánosságra hozott feljegyzésekben **két olyan konkrét eszközt is megneveznek, amelyeket az elnökválasztást követően a félretájékoztatás csökkentése érdekében vezettek be.**⁵⁹
 - A **Sparing Sharing** elnevezésű program segítségével a tartalmakat rendkívül sűrűn posztoló, illetve megosztó fiókok elérését korlátozták, abból kiindulva, hogy jellemzően az ilyen felhasználók és oldalak osztottak meg nagy mennyiségű hamis és uszító információt. Az **Informed Engagement** programja csökkentette azon posztok elérését, amelyeket a felhasználók olvasás nélkül nagyobb valószínűséggel osztottak meg.
 - A Facebook-fájlok alapján **az alkalmazott eszközök hatékonynak bizonyultak,** a felhasználók hírfogyasztása mérsékeltebb irányba tolódott. Mint kiderült, a vállalat globális közpolitikai vezetője Joel Kaplan ellenvetéseket fogalmazott meg, Zuckerberg azonban ennek ellenére engedélyezte a módosításokat, igaz később elrendelte, hogy azok hatásait mérsékeljék.
 - **Annak érdekében, hogy felkészüljenek a programok esetleges leállításának következményeire, a Facebook adatelemzői 2019-ben megvizsgálták, hogy a Sparing Sharing és az Informed Engagement alkalmazása hogyan hatott a különböző világnézetű hírszolgáltatók elérésére.** Az erről készült, „politikai ideológiai elemzések” (*political ideology analysis*) című tanulmány szerint – bár nem ez volt az eszközök célja – kimutatható volt számos nagyobb, jellemzően radikálisabb jobboldali hírszolgáltató forgalmának csökkenése. Az elemzés arra jutott, hogy **az eszközök megszüntetése leginkább a „nagyon konzervatívnak” minősülő oldalak számára lenne kedvező:** becslésük szerint a Breitbart 20, a Washington Times 18, a Western Journal 16, az Epoch Times 11

⁵⁸ Jeff Horwitz, Justin Scheck: Facebook Increasingly Suppresses Political Movements It Deems Dangerous. The Wall Street Journal. 2021. 10. 22. [\[LINK\]](#)

⁵⁹ Keach Hagey, Jeff Horwitz: Facebook's Internal Chat Boards Show Politics Often at Center of Decision Making. The Wall Street Journal. 2021. 10. 24. [\[LINK\]](#)

százalékkal nagyobb elérésre tehetne szert. **A két program közül végül az Informed Engagement alkalmazását állították le.**

- A The Wall Street Journal által bemutatott **belső feljegyzések arra is kitértek, hogy a Facebook vezetősége a politikai elfogultság vádjának elkerülésére törekedve bizonyos konzervatív oldalakat tudatosan kedvezőbb elbánásban részesíthetett.**⁶⁰
 - A vállalat belső üzenőfalain a platform pártatlanságáról folytatott beszélgetéseik során bizonyos alkalmazottak arról számoltak be, hogy a Facebook lehetővé teszi egyes konzervatív oldalak számára a tényellenőrzési szabályok megkerülését. A témához hozzászóló munkatársak szerint ezáltal megbízhatatlan és sértő tartalmakat tehetek közzé a felületen, ami károsította a technológiai óriásvállalat és a hirdetőik kapcsolatát.
 - **Ennek a megközelítésnek ellentmondani látszik, hogy a Facebook 2019 májusában több jobboldali vagy jobboldalinak tartott véleményvezért** – így Alex Jones-t, Milo Yiannopoulost és Louis Farrakhant – is **eltávolított a felületeiről**, arra hivatkozva, hogy megsértették a „veszélyes szervezetekre és magánszemélyekre” vonatkozó irányelveket.⁶¹ Az irányelv kimondta, hogy a platform *„nem engedi, hogy olyan szervezetek vagy személyek, amelyek erőszakos küldetést hirdetnek vagy erőszakos cselekményekben vesznek részt” jelen legyenek a Facebookon.*⁶²
- **A Facebook-fájlok nagyobb betekintést engedtek abba is, hogy a vállalat miként viszonyul a szólásszabadság ügyéhez, ha ez üzleti érdekeinek érvényesítését veszélyeztetheti. A feljegyzések szerint Mark Zuckerberg személyesen járt közben azért, hogy biztosítsa a Facebook megfelelőségét a Vietnamban bevezetett, elnyomónak minősített törvényeknek, és beleegyezett abba, hogy szigorúbban moderálják a platformjukon található, a vietnami jog szerint „államellenesnek” minősülő tartalmakat.**⁶³
 - A The Washington Post egy cikke ezzel kapcsolatban megjegyzi, hogy Vietnam a Facebook egyik legjövödelmezőbb ázsiai piaca: az Amnesty International 2018-as becslése szerint az országban több mint egymilliárd dolláros éves bevételre tett szert a közösségi hálózat. A 2021 januári vietnami pártkongresszus előtt a Facebook jelentősen megnövelte az „államellenes” bejegyzések korlátozását, aminek eredményeképpen 2020 júliusa és decembere között több mint 2200 felhasználó tartalmait blokkolták, szemben a megelőző hat hónappal, amely alatt 834 esetben jártak el így. Zuckerberg azzal érvelt döntése mellett, hogy amennyiben a Kommunista Párt követeléseinek nem tennének eleget, az a Facebook betiltását eredményezné, ami még nagyobb kárt okozna a szólásszabadságnak az országban.⁶⁴
- **Zuckerberg** – ahogy arra már utaltunk – **többször is beszélt arról, hogy a Facebook vállalaton kívüli szereplőket bíz meg tényellenőrző tevékenységgel. A Sky News cikke szerint Ausztráliában ezt a feladatot a Royal Melbourne Institute of Technology (RMIT) intézet látta el, amely évente 740 ezer**

⁶⁰ Keach Hagey, Jeff Horwitz: Facebook's Internal Chat Boards Show Politics Often at Center of Decision Making. The Wall Street Journal. 2021. 10. 24. [\[LINK\]](#)

⁶¹ Sean Burch, Jon Levine: Facebook Bans 'Dangerous Individuals' Alex Jones, Milo Yiannopoulos, Louis Farrakhan. The Wrap. 2019. 05. 02. [\[LINK\]](#)

⁶² Facebook Community Standards: Dangerous organisations and individuals. [\[LINK\]](#)

⁶³ Russell Brandom, Alex Heath, Adi Robertson: Eight things we learned from the Facebook Papers. The Verge. 2021. 10. 25. [\[LINK\]](#)

⁶⁴ Elizabeth Dwoskin, Tory Newmyer, Shibani Mahtani: The case against Mark Zuckerberg: Insiders say Facebook's CEO chose growth over safety. The Washington Post. 2021. 10. 25. [\[LINK\]](#). Amnesty International: Big Tech's Censorship Shame In Viet Nam. 2020. 12. 01. [\[LINK\]](#)

dollár kompenzációban részesült a cégtől. Mindez ellentmond annak, hogy a Meta szerint a szervezeteket nem maguk választják, hanem a velük álló Nemzetközi Tényellenőrző Hálózat (IFCN) jelöli ki.⁶⁵ A tényellenőrzési tevékenység során az RMIT-nek lehetősége volt arra, hogy bizonyos tartalmakat álhíreként jelöljön meg, amelynek a ténye az érintett posztok mellett is megjelent. A Meta ilyen esetekben gyakran hetekig korlátozta a bejegyzést közzétevő oldal elérését.

- A Sky News említett riportja szerint a – **2023 májusa és júniusa között az RMIT közreműködésével – lefolytatott 17 tényellenőrző vizsgálat mindegyike konzervatív jellegű posztokra irányult**, gyakran olyan tartalmakat is megjelölve, amelyek nem tartalmaztak álhíreket. A Sky News arról is beszámolt, hogy az RMIT vezetője, Russell Skelton különböző közösségimédia-felületeken több alkalommal is kritizált konzervatív nézeteket tartalmazó bejegyzéseket, ami a Nemzetközi Tényellenőrző Szervezet alapelveibe ütközik.⁶⁶
- **Az elmúlt időszakban meghatározó kérdéssé vált az Egyesült Államokban a Facebook, illetve más online platformok és az állami, kormányzati szervek közötti együttműködés megítélése is. 2023 márciusában Missouri és Louisiana államügyészei öt magánszeméllyel közösen keresetet nyújtottak be a Biden adminisztrációval szemben, arra hivatkozva, hogy az szisztematikusan megsértette a szólásszabadságot védő Első Alkotmánykiegészítést, mivel nyomást gyakorolt különböző közösségimédia-platformokra a koronavírus-járvánnyal, a 2020-as elnökválasztással és egyéb megosztó témákkal kapcsolatos, általa álhírnek tekintett tartalmak eltávolítása érdekében.**
 - A kereset szerint a kormány hivatalnokai nyilvános nyomásgyakorlással, magántalálkozókra és más közvetlen csatornákon keresztül befolyásolták a platformokat, sőt jogszabálmódosítással és versenyhatósági eljárással is megfenyegethették őket. Két epidemiológus például azt sérelmezi, hogy a Facebook és más közösségimédia-oldalak törölték az általuk jegyzett nyilatkozatot (*The Great Barrington Declaration*), amelyben a koronavírus miatti lezárásokkal szemben foglaltak állást, azt követően, hogy az elnöki egészségügyi főtanácsadó erre javaslatot tett.
 - **Az első fokon eljáró szövetségi kerületi bíróság helyt adott a felpereseknek és tilalmat rendelt el szövetségi hivatalok és tisztségviselők számára a közösségimédia-vállalatokkal történő kapcsolattartásban.** Az érintett szervezeteknek ez alapján tartózkodniuk kellene attól, hogy tartalmak eltávolítására, visszaszorítására, a moderálási elvek megváltoztatására ösztönözzék vagy kényszerítsék a platformokat.⁶⁷ **A fellebbviteli bíróság lényegében megerősítette a döntést.** A testület szerint a kormányzat összességében megfélemlítő módon járt el, a platformok pedig nem pusztán eltávolították a tisztségviselők által megjelölt tartalmakat, hanem kéréseikkel összhangban moderálási elveiket is módosították.⁶⁸
 - **A szövetségi kormány vitatta, hogy jogszerűtlenül járt volna el. Értékelésük szerint csupán megtették a világjárvány és a választásokba való külföldi beavatkozási kísérletek kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.** Hozzá tették, hogy a kormánynak jogában áll nyilvános és

⁶⁵ Jack Houghton: The Fact Check Files: Inside the secretive and lucrative fact checking industry behind a foreign-funded bid to censor Voice debate. 2023. 08. 23. [\[LINK\]](#)

⁶⁶ Sky News Australia: Special Report: Meet the internet's arbiters of truth running the Censorship Industrial Complex. YouTube. 2023. 09. 01. [\[LINK\]](#)

⁶⁷ United States District Court Western District of Louisiana Monroe Division. Case No. 3:22-CV-01213 [\[LINK\]](#)

⁶⁸ United States Court of Appeals for the Fifth Circuit. Case No. 23-30445. [\[LINK\]](#)

nem nyilvános módon állást foglalni a közérdek érvényesítése érdekében, a sérelmezett döntéseket pedig a platformok hozták meg saját mérlegelésük alapján.

- **A Legfelsőbb Bíróság 2023. október 20-án helyt adva a kormányzat kérésének felfüggesztette a korábbi tiltó végzést és jelezte, hogy maga hoz döntést az ügy érdemében 2024 folyamán.**⁶⁹ A 2024. március 18-án tartott szóbeli meghallgatás alapján úgy tűnik, hogy a testület tagjainak többsége szkeptikus az eredeti tagállami keresettel kapcsolatban és ennek megfelelően tartózkodó lehet a kormányzat és közösségi média közötti kapcsolat korlátozása tekintetében.⁷⁰

3.2. Alphabet (Google, YouTube)

- **A Google által az algoritmusok működéséről közzétett nyilvános leírások szerint keresőmotorja a rangsorolás során elsősorban a források relevanciáját és minőségét, valamint a felhasználók tartózkodási helyét, keresési előzményeit veszik figyelembe.**⁷¹ A vállalat online szolgáltatásainak elfogulatlanságára vonatkozó vizsgálatok ugyanakkor vegyes képet mutatnak. Egyes elemzések bár aránytalanságokat tárnak fel, azokat objektív okokkal magyarázhatónak tartják. Más kutatások viszont nem vizsgálták a részrehajlás okait, vagy nem tártak fel annak indokaként figyelembe vehető szempontokat.
- Egy, a **The Economist lap által készített elemzés** – amelyre maga a Google is hivatkozott ezzel kapcsolatos kommunikációjában – **azt állapította meg, hogy a keresőmotor találatai között ideológiai tartalomtól függetlenül a hitelesnek tekintett hírportálok voltak felülreprezentálva. Ugyanakkor azt is megállapították, hogy meghatározott témák esetén egyenlőtlenségek mutathatók ki:** például Donald Trump nevére keresve baloldali hírportálok jelentek meg nagyobb arányban, míg a bűnözés esetén jobboldali sajtóorgánumok: *„A legmegbotránkoztatóbb hírek Mr. Trumpról a baloldali forrásokból származnak, a leghátborzongatóbb bűnügyi hírek pedig a jobboldali hírportáloktól.”* A lap szerint összességében arra lehet következtetni, hogy a Google keresőmotorja az adott témákban kiugróan népszerű cikkek felé lehet elfogult.⁷²
- **Az Ahrefs nevű, weboldalak keresőmotor-elérésének optimalizálásával foglalkozó cég** ötven hírportál, huszonöt liberális és ugyanennyi konzervatív oldal láthatóságát elemezte. Azt találták, hogy bár a liberális felületek több kattintást érnek el a konzervatívokhoz képest, az eltérés arányban áll a liberális, illetve konzervatív oldalak által közölt hírek mennyisége közötti különbséggel. Kimutatásuk **szerint 2015 óta nem volt statisztikailag szignifikáns különbség a konzervatív és liberális hírportálok elérésváltozásai között.**⁷³
- **Az amerikai Northwestern University kutatói tanulmányukban arra jutottak, hogy a Google keresőmotor Top Stories dobozában** – ahol a keresés tárgyával kapcsolatos kiemelt hírek jelennek meg – **az esetek 51,9 százalékában baloldali hírforrásokat szerepeltettek, míg a jobboldali forrásokra mutató találatok mindössze 16,2 százalékot tettek ki,** ami nagyjából háromszoros különbséget jelent. Mindez csak részben magyarázható a publikált hírek mennyiségével; hiszen ebben csak kétszeres

⁶⁹ Supreme Court of the United States. *Murthy et al. v. Missouri et al.* 2023. 10. 20. [\[LINK\]](#)

⁷⁰ Supreme Court of the United States: *Murthy et al. v. Missouri et al.* 2024. 03. 18. [\[LINK\]](#). Josh Gerstein, Rebecca Kern: Challenge to Biden hectoring of social media firms appears doomed at Supreme Court. *Politico.* 2024. 03. 18. [\[LINK\]](#)

⁷¹ Google: *Hogyan történik a találatok automatikus generálása?* [\[LINK\]](#)

⁷² *The Economist*: *Google rewards reputable reporting, not left-wing politics.* 2019. 06. 08. [\[LINK\]](#)

⁷³ Patrick Stox: *I Thought Google Was Biased, But The Data Shows They're Not.* *Ahrefs blog.* 2020. 11. 05. [\[LINK\]](#)

eltérésről beszélhetünk, 11, illetve 4,9 százalékos aránypár mellett. A tíz legtöbbször megjelenített hírforrás között csak egyetlen konzervatív (Fox News) található meg.

- Azt is megállapították, hogy a hírforrások megjelenítésének ideológiai eloszlása a keresett hírtől függően változik, amit az is magyarázhat, hogy vannak olyan események, amelyekről valamelyik politikai oldalhoz kötődő hírportálok nem számolnak be. A szerzők kiemelték még, hogy a Google algoritmus fontos szempontnak tartja az ajánlások során a hír frissességét, ami a jobban finanszírozott hírportáloknak kedvez, akik sűrűbben tudnak cikkeket megjeleníteni.⁷⁴
- **Az AllSides Technologies Inc. médiarészrehajlással foglalkozó szervezet elemzése szerint a legtöbb híraggregátor, így a Google News is, inkább az általuk baloldaliként számontartott híroldalakat részesíti előnyben.**⁷⁵ 2023-as kutatásában a cég egy kéthetes időszak alatt a Google News kezdőlapját vizsgálta, valamint kereséseket is futtatott rajta. Összesen 974 megjelenített cikket tekintettek át, amelyeknek 63 százalékát általuk baloldalinak, míg 6 százalékát általuk jobboldalinak minősített portálok publikálták. A szervezet hangsúlyozta, hogy nem vizsgálta a kapott eredmények okait, lehetőségként felvetette ugyanakkor, hogy az aggregátorok előnyben részesítik az úgynevezett „legacy” forrásokból (például CNN, AP, The New York Times, The Washington Post) származó cikkeket, az ilyen források pedig jellemzően baloldali elhajlásuként szerepelnek az AllSides értékelésében. Nem zárják ki továbbá többek között azt sem, hogy a különbségek abból adódhatnak, hogy az egyes politikai oldalak eltérő hatékonysággal képviselik nézeteiket a hírszolgáltatásban.⁷⁶
- **A North Carolina State University kutatói egy 2022-ben publikált tanulmányukban a 2020-as választás idején vizsgálták az e-mail szolgáltatók spam szűrő algoritmusait a politikai részrehajlás szempontjából.** Teszt e-mail címekkel iratkoztak fel demokrata és republikánus politikai hírlevelekre és azt nézték meg, hogy milyen arányban kerülnek a tőlük beérkezett levelek a spam mappába. **Arra jutottak, hogy felhasználói beavatkozás nélkül a Gmail szignifikánsnak mondható részrehajlása figyelhető meg,** mivel a baloldali e-mailek 8,2 százaléka, a jobboldali e-mailek 67,6 százaléka került spambe. **Emberi beavatkozás esetén viszont** – ha a felhasználó a leveleket manuálisan áthelyezte a bejövő mappába – **a Gmail gyorsan korrigált;** öt áthelyezést követően 5,4 százalékra csökkent a kiszűrt jobboldali üzenetek aránya. Érdeemes megemlíteni ugyanakkor, hogy a vizsgálat során az Outlook és a Yahoo esetében a jobboldali e-mailek jutottak át nagyobb arányban és esetükben a manuális beavatkozás sem eredményezett változást.⁷⁷
- **A New York University kutatóinak a YouTube kapcsán végzett kísérlete során 360 internetes botot alkalmaztak arra, hogy újonnan létrehozott fiókokon keresztül fogyasszanak videókat.** Elsőként azt vizsgálták, hogy a megtekintési előzményekkel nem rendelkező profilok milyen típusú kezdeti ajánlásokat kapnak. Kiderült, hogy a fiókok számára tett javaslatoknak mindössze 3 százaléka volt hír vagy politikai jellegű tartalom, ezeken belül viszont jelentős aránytalanságot tapasztaltak. **A felkínált videók 51, illetve 42 százaléka volt olyan, amelyet a kutatás során centristának, valamint baloldalinak tekintettek.**

⁷⁴ Daniel Trielli & Nicholas Diakopoulos: Search as News Curator: The Role of Google in Shaping Attention to News Information. 2019. [\[LINK\]](#)

⁷⁵ AllSides.com: Most News Aggregators Biased to the Left, including Google, Apple, Bing: AllSides Analysis. 2024. 03. 05. [\[LINK\]](#)

⁷⁶ AllSides.com: Has Google News' Bias Moved Further Left?: 2022 and 2023 Compared. 2024. 02. 22. [\[LINK\]](#)

⁷⁷ Hassan Iqbal et al.: A Peek into the Political Biases in Email Spam Filtering Algorithms During US Election 2020. [\[LINK\]](#)

- Az internetes botokat egyébként hat csoportba osztották, amelyekhez egy-egy politikai értékrendet társítottak (baloldali, jobboldali, szélsőségesen bal- és jobboldali, anti-woke és centrista). Az egyes csoportokba tartozó botok a kiválasztott identitásuknak megfelelő videós tartalmakat fogyasztottak, a platform pedig ehhez alkalmazkodva kezdett el ajánlásokat tenni számukra. A kutatók ennek kapcsán arra voltak kíváncsiak, hogy milyen gyorsan lehetséges a kialakított profilokból való kilépés, vagyis átlagosan hány videó megtekintésével kaphatnak az internetes botok más csoportokhoz igazodó ajánlásokat. **Megállapították, hogy baloldali profilokat nehezebben engedett az algoritmus jobboldali tartalmakhoz, mint fordítva.** A „baloldali botok” például harminc videó után sem tudtak jobboldali profilra váltani, míg ellentétes irányban ehhez csak egy videó kellett.⁷⁸

3.3. Twitter / X

- **A Twitter politikai elkötelezettségével kapcsolatos kérdésekről szolgáltatott információt az úgynevezett Twitter-fájlok,** amelyeket 2022 decembere és 2023 márciusa között újságírók egy csapata tett közzé a platformon. A nagyrészt cégen belüli kommunikációt tartalmazó fájlokhoz a vállalat új tulajdonosa, Elon Musk biztosított hozzáférést, azzal a feltétellel, hogy elsőként a Twitteren teszik közzé a feltárt információkat. A bejegyzések – többek között – olyan, **a Twitter korábbi működését érintő érzékeny témákról tartalmazznak információkat,** mint a Hunter Biden laptopjáról szóló hírek kezelése, az árnyéktiltás jelensége és Donald Trump fiókjának végleges felfüggesztése.⁷⁹
- **A 2022. december 3-án Matt Taibbi szerző által közzétett első Twitter bejegyzésfolyam fókuszában a New York Post korábban említett 2020. október 14-én – egy hónappal az elnökválasztás előtt – közzétett Hunter Bidenről szóló cikke áll.**⁸⁰ A nyilvánosságra került üzenetváltásokból egyértelműen kiderül, hogy 2020-ra már létezett egy bevett, de nem hivatalos rendszer, amelyen keresztül politikai szereplők és hírességek is kérhették egyes tweetek eltávolítását. Ezt mind a bal-, mind pedig a jobboldali politikai szereplők felhasználták, azonban – Taibbi szerint – ennek működése nem volt pártatlan, mivel elsődlegesen személyes ismeretségeken alapult, a Twitternél pedig inkább baloldali beállítottságú alkalmazottak dolgoztak. Ezt támasztja alá, hogy Taibbi beszámolója szerint a 2020-as választás során a Twitter alkalmazottaktól érkező politikai támogatások 98 százalékát a Demokrata Párt kapta.
 - **A dokumentumok alapján a Twitter számos eszközt bevetett annak érdekében, hogy a Hunter Bidenről szóló cikk elérését minimalizálják.** A linket gyakran eltávolították, illetve „nem biztonságos” megjelölést helyeztek el mellette, továbbá tiltották a link üzenetként való elküldését, amelyet elsősorban gyermekpornográf tartalmak esetében alkalmaz a platform. A Twitter emellett kizárta a fiókjából a cikkről posztoló Kaleigh McEnany-t, a Fehér Ház szóvivőjét és magát a New York Post lapot is.
 - **Mindezekre a Twitter hekkelt tartalmakról szóló szabályzatára hivatkozva került sor, amely megtiltja, hogy hekkerek vagy hozzájuk kapcsolódó szervezetek és személyek a platformon tegyenek közzé jogszerűtlenül megszerzett információkat.**⁸¹ Taibbi következtetései szerint a New York Post cikkének korlátozásáról szóló döntést a vállalati struktúra magas szintjein, de Jack Dorsey vezérigazgató tudta nélkül hozták meg. A döntésben kulcsszerepet játszott Vijaya Gadde, a Twitter

⁷⁸ Hazem Ibrahim et al.: YouTube’s recommendation algorithm is left-leaning in the United States. PNAS Nexus, Volume 2. Issue 8. 2023. 08. 14. [\[LINK\]](#)

⁷⁹ Aimee Picchi: Twitter Files: What they are and why they matter. CBS News. 2022. 12. 14. [\[LINK\]](#)

⁸⁰ Matt Taibbi: 1. Thread: The Twitter Files. 2022. 12. 03. Twitter. [\[LINK\]](#)

⁸¹ Twitter: Distribution of hacked materials policy. Wayback Machine. 2020. 10. 23. [\[LINK\]](#)

jogi csapatának, valamint biztonságért felelős részlegének vezetője. A vállalaton belüli belső üzenetváltásból az is kiderül, hogy a Twitter döntéshozói erősen megosztottak voltak annak kapcsán, hogy valóban a hekkelt tartalmakról szóló szabályzat hatálya alá esik-e a New York Post cikke. A korlátozás mellett érvelt Gadde mellett Yoel Roth, a platform integritásáért felelős vezető is.

- **Jack Dorsey később Twitteren elismerte, hogy „a kommunikációnk a New York Post cikkel kapcsolatos intézkedések kapcsán nem volt túl jó. Elfogadhatatlan a link megosztásának blokkolása kontextus és indoklás nélkül.”** A Twitter végül 2022. október 30-án frissítette a hekkelt tartalmakra vonatkozó szabályzatát, lehetővé téve a New York Post számára, hogy ismételten posztoljon.⁸²
- **A Twitter-fájlok második, Bari Weiss újságíró által 2022. december 9-én közzétett része a platform árnyéktiltáshoz hasonló gyakorlatait mutatja be.⁸³ Weiss több példát is hoz arra, hogy a Twitter – különböző módokon – korlátozta egyes felhasználók elérését.** A Stanford Egyetem professzorát, Dr. Jay Battacharya-t például „trend feketelistára” tették, amivel megakadályozták, hogy bejegyzései megjelenjenek a legnépszerűbb, nagy eléréssel rendelkező témákhoz (*trending*) tartozó posztok között. A professzor a koronavírus-járvány idején azzal érvelt, hogy a lezárások károsak a gyermekek számára.
 - A Twitter-fájlok szerint **Dan Bongino jobboldali véleményvezér és Charlie Kirk konzervatív aktivista megjelenési lehetőségeit is korlátozta a platform.** Bár a Twitter korábban cáfolta, hogy az árnyéktiltás lehetőségével élne, a bejegyzés elkészítése során több korábbi alkalmazott is megerősítette Weiss számára, hogy létezett az úgynevezett „láthatósági szűrés” (*visibility filtering*) gyakorlata, amelyet a felhasználók tájékoztatása nélkül folytattak.
 - Hivatalosan a platform Strategic Response Team – Global Escalation Team (SRT-GET) elnevezésű részlege döntött arról, hogy mely felhasználók esetében alkalmaztak láthatósági szűrőt. **Létezett azonban egy nem hivatalos szervezeti egység is Site Integrity Policy, Policy Escalation Support (SIP-PES) elnevezéssel, amely a legfontosabb, politikailag leginkább érzékeny döntéseket hozta meg.** Ennek tagjai Jack Dorsey, Vijaya Gadde és Yoel Roth voltak. A csoport hozzájárulása nélkül nem lehetett döntéseket hozni olyan jelentős oldalakkal szemben, mint az 1,4 millió követővel rendelkező, jobboldali paródiaoldal, a Libs of TikTok, amelyet a SIP-PES csapat ideiglenesen felfüggesztett, annak ellenére, hogy nem találtak a Twitter szabályzatát sértő bejegyzést. Ezzel szemben a Twitter nem lépett fel, amikor az említett oldal szerkesztőjének adatai váltak nyilvánossá a platformon, mivel vizsgálatuk szerint az nem ütközött a Twitter szabályzatába.
- **A Twitter-fájlok jelentős része – a harmadik, negyedik és ötödik bejegyzésfolyam – fókuszál Donald Trump fiókjának 2021. január 8-ai végleges felfüggesztésére.** Matt Taibbi szerint már 2020 októberében létrejött egy vállalaton belüli kommunikációs csatorna, annak megvitatására, hogy a platform hogyan kezelje a választásokhoz kapcsolódó, eltávolítandó tartalmakat és felhasználókat, ideértve a kiemelt felhasználókat is.⁸⁴
 - **A Twitter éveken keresztül visszautasította a Donald Trump eltávolítására irányuló felvetéseket a világ vezetőire (*world leaders*) vonatkozó szabályzatokra hivatkozva.** Ennek értelmében a politikai vezetőkkel szemben elnézőbb a platform, mivel a felületről való eltávolításuk – vagy posztjaik törlése

⁸² Todd Spangler: Twitter Unblocks Account of New York Post, Which Claims Victory in Standoff Over Biden Stories. 2020. 10. 31. [\[LINK\]](#)

⁸³ Bari Weiss: Thread: The Twitter Files Part Two. Twitter's Secret Blacklists. Twitter. 2022. 12. 09.

⁸⁴ Matt Taibbi: Thread: The Twitter Files The Removal of Donald Trump, Part One: October 2020-January 6th. Twitter. 2022. 12. 10. [\[LINK\]](#)

– esetén a tájékoztatás és a közbeszéd szempontjából fontos bejegyzések tűnhetnek el. **A Capitolium 2021. január 6-ai ostroma után a vállalatnál belüli, illetve a külső nyomás is megnőtt; egyre több alkalmazott és ismert személy** – így Michelle Obama korábbi First Lady és Kara Swisher újságíró – **szólította fel a Twitteret Donald Trump fiókjának letiltására.**

- Dorsey január 7-én küldött e-mailjében még amellet érvelt, hogy a Twitternek konzisztensnek kell maradnia a szabályzatok kikényszerítése során, beleértve azt is, hogy egy időszakos felfüggesztést követően a felhasználóknak ismételten legyen lehetősége posztolni. Később azonban hozzájárult egy olyan rendszer kialakításához, amely szerint az integritásra vonatkozó szabályok ötszöri megsértése esetén lehetőség van a felhasználói fiók végleges felfüggesztésére.⁸⁵
- **2021. január 8-án reggel Donald Trump fiókja egyetlen incidensre volt attól, hogy végleg felfüggesztették. A leköszönő elnök** ekkor az alábbi tweetet tette közzé: *„A 75 millió nagyszerű amerikai hazafinak, akik rám, az America First és a Make America Great Again programra szavaztak, a jövőben is hatalmas hangja lesz. Nem fognak tiszteletlenül vagy igazságtalanul bánni velük semmilyen módon, alakban, vagy formában!”*
- A Twitter biztonságért felelős csapata megállapította, hogy a poszt nem ütközött a platform szabályzatába, a részleg vezetője később ugyanakkor annak megvizsgálását kérte, hogy az *„amerikai hazafiak”* kifejezés, illetve a *„Nem fognak tiszteletlenül vagy igazságtalanul bánni velük semmilyen módon, alakban, vagy formában!”* mondat értelmezhető-e rejtett gyűlöletkeltésként. **Az egyik alkalmazott szerint Trump megszegte az erőszak dicsőítésére irányuló szabályzatot, amennyiben úgy értelmezik, hogy az „amerikai hazafiak” kifejezéssel nem a szavazóit, hanem a Capitolium megostromlóiit illette.**
- **Ezt követően a Twitter bejelentette Donald Trump fiókjának végleges felfüggesztését,** mivel álláspontjuk szerint a leköszönő elnök posztjai *„a további erőszakra való felbujtás kockázatát hordozzák magukban.”* A Twitter alkalmazottak jó része örömet fejezte ki ennek kapcsán a vállalat belső kommunikációjában.⁸⁶ Trump profilját csak 2022 novemberében – az Elon Musk általi felvásárlást követően – állította vissza a platform.⁸⁷
- **Jack Dorsey közleményben válaszolt a Twitter-fájlok megjelenésére, amelyben elismerte, hogy „törtétek hibák,” de úgy véli, hogy a vállalatnál „nem volt rossz, vagy rejtett szándék, mindenki az akkor rendelkezésre álló legjobb információk alapján cselekedett.”** Dorsey emellett kritizálta, hogy Musk csak néhány újságíró számára biztosított hozzáférést a fájlokhoz, és kérte a platform új tulajdonosát, hogy a teljes iratanyagot tegye nyilvánossá.⁸⁸
- **A Twitterrel kapcsolatban gyakran merült fel az a kérdés, hogy működése során érvényesít-e világnézeti szempontokat.** Tim Pool amerikai jobboldali véleményvezér egy podcastbeszélgetés során ezzel kapcsolatban a vállalatnak a transznemű személyek védelmét szolgáló szabályait hozta fel példaként. A gyűlöletkeltésről szóló szabályzat egyik bekezdése értelmében tilos volt *„olyan ismételt szidalmakkal vagy más tartalommal megcélozni a felhasználókat, amelyek célja, hogy egy védett tulajdonságot lealacsonyítson, dehumanizáljon, vagy azzal kapcsolatos negatív vagy káros*

⁸⁵ Michael Shellenberger: Twitter Files, Part 4. – The Removal of Donald Trump: January 7. Twitter. 2022. 12. 11. [\[LINK\]](#)

⁸⁶ Bari Weiss: Thread: The Twitter Files Part Five. The Removal of Trump from Twitter. Twitter. 2022. 12. 12. [\[LINK\]](#)

⁸⁷ Ryan Mac, Kellen Browning: Elon Musk Reinstates Trump’s Twitter Account. The New York Times. 2022. 11. 19. [\[LINK\]](#)

⁸⁸ Laura Normand: Jack Dorsey on Musk’s Twitter files: ‘There’s nothing to hide’. The Verge. 2022. 12. 14. [\[LINK\]](#)

sztereotípiákat megerősítsen. Ez magában foglalja a misgendering és a deadnaming jelenségét is.”⁸⁹ Misgenderingnek minősül, amikor valaki nem megfelelő névmásokat használ jellemzően transznemű személyekre, míg deadnamingnek nevezik, amikor egy transznemű személyt az általa már nem használt, születéskori nevével illetnek.⁹⁰

- Példaként említhető Meghan Murphy radikális feminista esete, akinek a Twitter azután függesztette fel – többszöri figyelmeztetést követően – véglegesen a profilját, hogy egy nyilvános tweetben férfi névmásokat használt egy transznemű nőre, hozzátéve, hogy a „*férfiak nem nők.*” A platform szerint ez sértette a Twitter gyűlöletkeltésre vonatkozó szabályzatát. Később, miután Elon Musk felvásárolta a platformot, Murphy visszakapta a fiókját.⁹¹ 2024-ben ugyanakkor az X kísérletet tett a misgenderinget és deadnaminget korlátozó szabályzat visszaállítására, amelynek értelmében a platform „*csökkenteni fogja az olyan bejegyzések láthatóságát, amelyek szándékosan más névmást használnak valakinek a megszólítására, mint amit az illető magára használ, vagy amelyek olyan korábbi nevet használnak, amelyet valaki a nemváltás részeként már nem használ.*”⁹² Mindössze néhány nappal később, többek között jobboldali véleményvezérek nyomására, a szabályzat ezen részét törölték.⁹³
- A Twitter 2017 októberében arra hivatkozva tiltotta le Marsha Blackburn republikánus szenátorjelölt videójának reklámként való közzétételét, hogy a platform – szabályzata alapján – fenntartja a jogot arra, hogy eltávolítsa „*az uszító vagy provokatív tartalmakat [...], amelyek valószínűleg erős negatív reakciót váltanak ki.*”⁹⁴ A videóban a jelölt azt hangoztatta, hogy fellépett a Planned Parenthood elnevezésű szervezettel szemben: „*leállítottuk a csecsemők testrészeinek eladását.*” A platform a tartalmat uszító hangvételűnek minősítette és megakadályozta, hogy reklámként jelenjen meg, nem akadályozták meg azonban, hogy Blackburn egyszerű videóként közzétegye.
 - A Twitter azzal magyarázta a fizetett hirdetések – átlagos tweetekhez képest – szigorúbb szabályozását, hogy a hirdetőknak szélesebb közönség elérésére van lehetőségük. Az említett esetet Dorsey egy 2018-as szenátusi meghallgatáson azonban hibának minősítette és bocsánatot kért.⁹⁵

4. Következtetések

- Az online platformok vezetőinek közéleti-politikai jellegű nyilatkozatait, illetve a platformok ehhez kapcsolódó működési gyakorlatát vizsgálva látható, hogy e cégek továbbra is elsődlegesen **semleges, közvetítői tevékenységet végző vállalatokként igyekeznek feltüntetni magukat.** Ennek megfelelően a techcégek vezetői jellemzően tartózkodnak a világnézeti, politikai jellegű megnyilvánulásoktól és gyakran a platformok üzleti érdekeinek elsőbbségét hangsúlyozzák.
- Megállapítható, hogy a platformok maguk is **vízválasztónak tekintik a 2010-es évek közepét,** ezen belül is a Donald Trump megválasztását hozó 2016-os évet és osztják azt a véleményt, hogy **ezt követően fokozott figyelmet kellett fordítaniuk politikai jellegű ügyek kezelésére.**

⁸⁹ Twitter: Hateful conduct policy. Wayback Machine. 2019. 03. 05. [\[LINK\]](#)

⁹⁰ A misgendering és deadnaming fogalmát lásd: Cambridge Dictionary: Misgendering [\[LINK\]](#); Deadnaming [\[LINK\]](#)

⁹¹ Meghan McCarty: What’s Current: Meghan Murphy reinstated to Twitter four years after deplatforming. 2022. 11. 21. [\[LINK\]](#)

⁹² Rebecca Klar: X revives policy targeting deadnaming, misgendering. The Hill. 2024. 03. 01. [\[LINK\]](#)

⁹³ Antonio Pequeño IV: X Backpedals On Reintroduced Pronoun Policy After Backlash From Right-Wing Users. Forbes. 2024. 03. 04. [\[LINK\]](#)

⁹⁴ Anna North: Twitter’s ban on Marsha Blackburn’s ad mentioning “baby body parts,” explained. Vox. 2017. 10. 10. [\[LINK\]](#)

⁹⁵ Global News: Twitter CEO Jack Dorsey testifies before U.S. House Committee. 2018. 09. 05. YouTube. [\[LINK\]](#)

- A semlegesség hangsúlyozása ellenére **a vezérigazgatók is elismerik, hogy a cégek alkalmazottai inkább baloldali beállítottságúak.** Ezt gyakran azzal magyarázzák, hogy a vállalatok székhelye a tradicionálisan demokrata államok közé sorolt Kaliforniában található. Azt is megerősítik, hogy a munkavállalók politikai adományainak jelentős része a Demokrata Párt felé irányul. A vezérigazgatók **ugyanakkor nem mulasztják el kiemelni, hogy mindez nem jelenik meg a vállalatok működésében.**
- Némi eltérés figyelhető meg a közösségimédia-vállalatok és a Google vezetőinek tevékenysége között. **Sundar Pichai, Susan Wojcicki és Neal Mohan is kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a lehető legobjektívebb és pártatlanabb megszólalásokat tegye, Zuckerberg, Dorsey és Musk esetében ezzel szemben gyakrabban találkozhatunk közéleti-politikai vonatkozású megnyilvánulásokkal.** Megállapítható az is, hogy az Alphabet esetében nem volt olyan ügy, amely kiszivárogtatások nyomán a Facebook- vagy Twitter-fájlokhoz hasonló mélységben engedett volna betekintést a vállalat működésébe.
- **A Meta esetében egyértelmű üzenetként jelenik meg a Facebook globális közösségépítő szerepe, valamint gyakran hangsúlyozzák a szólásszabadság melletti kiállásukat.** Utóbbival kapcsolatban egyes, a Facebook-fájlokból is megismert – elsősorban a konzervatív oldal közösségimédia-megjelenésének korlátozásával járó – incidensek kérdéseket vetettek fel, a technológiai vállalat azonban kiemeli, hogy alapvetően nem szándékolt, hibás döntésekről van szó. **Olyan esetről is tudunk, ahol nem zárható ki, hogy üzleti érdekek írták felül a szólásszabadság rendszeresen megemléltett képviselőjét.** A vezető ázsiai piacnak számító Vietnamban a Facebook a kommunista párt kérésének eleget téve fokozta az „államellenesnek” minősített tartalmakkal szembeni fellépését.
- **Az Alphabet, ahogyan utaltunk rá, gondosan ügyel a semleges vállalat képének megőrzésére, ugyanakkor egyes esetekben nem tudta elkerülni a politikai vetülettel is bíró kérdésekben való állásfoglalást.** Ezek közé tartozott Donald Trump YouTube csatornájának felfüggesztése, ahol kérdésessé vált, hogy saját elfogadott szabályaik szerint jártak-e el. Beszédes volt továbbá Neal Mohan jelenlegi YouTube-vezető azon nyilatkozata, amelyben a közösségi irányelvekkel nem ellentétes politikai megnyilatkozások korlátozhatósága mellett foglalt állást.
- **A Google szolgáltatásainak elfogultságát vizsgáló különböző kutatások vegyes képet mutatnak.** Egyes vizsgálatok szerint a meglévő aránytalanságok csupán a hírpiacon egyébként tapasztalható különbségek leképeződését jelentik vagy egyéb tárgyilagos szempontokra vezethetők vissza, más források viszont nem tártak fel objektív magyarázatot.
- **Az elfogultság kérdése leginkább a Jack Dorsey által vezetett Twitter esetében vetődött fel.** Ehhez a cég vezetőinek egyes nyilatkozatai is hozzájárultak, így Dorsey nacionalizmus elleni megnyilatkozása vagy a cég egyik vezetőjének republikánus tanácsadót náci vezetőhöz hasonlító bejegyzése. A pártatlanság hiányára vonatkozó kritikákhoz vezetett az a Twitter-fájlok alapján rekonstruálható eset is, amikor a platform saját szabályzata alapján nehezen alátámasztható érveket használva igyekeztek bizonyítani, hogy Donald Trump végleges felfüggesztése indokolt volt.